‘Meertaligheid als troef voor krachtig onderwijs in de grootstad’

eNSPIRED: International Guest Lecture

Learning across borders for multilingualism

13 november 2019

Europees Talenlabel
Laureaat 2019

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Educatieve Bachelor Lager Onderwijs

Kenniscentrum Urban Coaching & Education

Anouk Vanherf
anouk.vanherf@ehb.be

kenniscentrum
Urban Coaching & Education

erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

Meertaligheid troef in de opleiding LLO

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

GEZINSTAAL LEERLINGEN LAGER ONDERWIJS NEDERLANDSTALIG ONDERWIJS - BHG

Schooljaar	Homogeen NL %	Taalgemengd %	Homogeen FR %	Homogeen anderstalig %
1979 - 1980	85,5	10,1	2,3	1,7
2000 – 2001	22,1	29,4	27	21,6
2013 - 2014	9,1	30,7	30,9	29,3
2018 - 2019	9	22,6	33,5	34,9

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Meertaligheid op school? Je zou voor minder opstandig worden

De Wever over thuistaal op school: "Dacht dat dit vervroegde aprilgrap was"

28/11/17 om 11:12 - Bijgewerkt om 11:12

'Meertaligheid is zeker een troef, maar hoeft niet ten koste te gaan van het Nederlands op school'

'Geen probleem als een anderstalig nieuwkomertje wat hulp nodig heeft van een klasgenoot om iets te begrijpen, maar dat moet de uitzondering blijven', schrijft Darya Safai.

STELLINGEN (Pulinx, Van Avermaet & Agirdag, 2017)	% EENS
Anderstalige leerlingen zouden op school **onderling geen vreemde taal** mogen spreken.	77,3
De belangrijkste reden van de schoolachterstand van anderstalige leerlingen is hun **gebrekkige kennis van het Nederlands.**	78,2
De schoolbibliotheek (klasbibliotheek, mediatheek) dient ook **boeken** te bevatten **in de moedertaal** van de leerlingen.	12,8
Anderstalige leerlingen moeten op school ook de mogelijkheid krijgen **hun moedertaal te leren.**	6,8
Door op school ook de **eigen moedertaal** te spreken, leren anderstalige leerlingen **onvoldoende Nederlands**.	72,1
Anderstalige leerlingen moeten ook reguliere vakken aangeboden krijgen in hun moedertaal.	3,2
Het is belangrijker dat anderstalige leerlingen goed Nederlands leren dan de kennis van de eigen moedertaal te behouden.	44,7
Het is in het belang van de anderstalige leerlingen als er straffen worden	29,1

Meertalenbeleid in de stagescholen?

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

ONZE MEERTALIGE STUDENTEN VERTELLEN …

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

“Juf, ik wist niet dat Marokkanen ook juf kunnen worden.”

“Jij kan zo goed Nederlands spreken! Gaan wij dat ook kunnen?”

“Vind je het niet moeilijk om les te geven in het Nederlands?”

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Wetenschap & Meertaligheid

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

“Teacher education about linguistic and cultural diversity is a crucial domain to research if we expect our schools to prepare students to live and act in a complex world (…)
Although most teachers are aware of the challenge posed by linguistic diversity, it is a rather complex matter to bring them to rethink pedagogical approaches to literacy within a multilingual framework. (…)
Garcia (2008) is right to insist that what she calls ‘Multilingual Language Awareness’(MLA) must be a thread that runs right through the entire teacher education curriculum”
(Hélot, 2012)

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Meertaligheid als (een) troef in curriculum LLO

- Leerlijn Meertaligheid: attitudes, kennis en vaardigheden
- Stages & projecten
- 2TTLO
- (Departementaal) Talenbeleid
- Meertalige bagage= didactisch kapitaal

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

PWO-onderzoek 2017 – 2020 ‘Meertaligheid als Troef’

- Transfer wetenschappelijke inzichten – klaspraktijk
- Partnerschap: co-creatie
- Valoriseren van thuistalen
- Inzetten van thuistalen om leerwinst te boeken
- Gedragen schoolvisie
- Integratie curriculum Lerarenopleidingen

erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

PROFESSIONELE LEERGEMEENSCHAP

GBS De Vijvers & GBS Goede Lucht
(Anderlecht)

GBS De Wereldbrug
(Vorst)

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

HAPPY

PAUW-project

Partners in
Authentiek
Werkplekleren

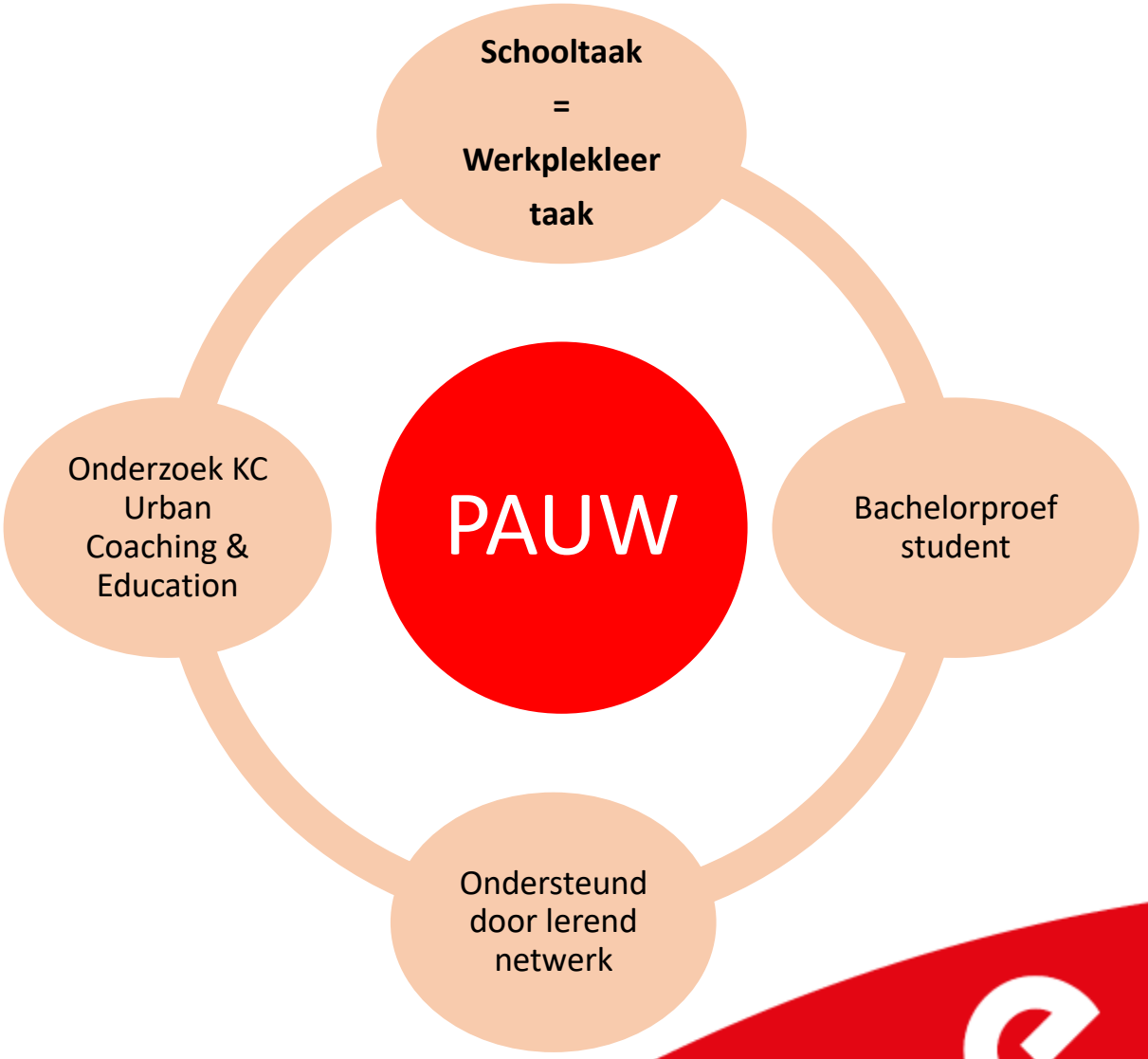

EDU XL BRUSSELS EXCELLEREND ONDERWIJS

erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

MEERTALIGE BASISHOUDING

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Drie pijlers van een krachtige meertalige leeromgeving

Meertaligheid **inventariseren** en **zichtbaar** maken

Talensensibilisering

(Hélot, Frijns & Van Gorp, 2018; Chumak-Horbatsch, 2012; Jonckheere, 2009)

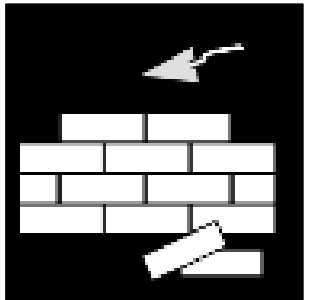

Translanguaging/Functioneel Veeltalig Leren

(Van Avermaet, 2015; Garcia & Wei, 2014)

erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

MEERTALIGE BASISHOUDING

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Focusgesprekken met het leerkrachtenteam

Doel: basishouding leerkrachten in kaart brengen

Basisschool Goede Lucht en Doremi

Basisschool De Vijvers

erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

Stellingen ‘meertaligheid op school’

(MARS-rapport, 2016; Pulinx, Van Avermaet & Agirdag, 2017)

	% EENS	% EENS	% EENS
STELLINGEN	**SCHOOL 1**	**SCHOOL 2**	**SCHOOL 3**
Anderstalige leerlingen zouden op school onderling geen vreemde taal mogen spreken.	40	33,35	14,3
Het **toelaten van thuistalen** op school staat een **goede beheersing van het Nederlands** in de weg.	80	20	42,9
De belangrijkste reden van de **schoolachterstand** van anderstalige leerlingen is hun **gebrekkige kennis van het Nederlands**.	86,7	33,35	57,1
Anderstalige leerlingen moeten op school de mogelijkheid krijgen om hun **thuistaal** te gebruiken tijdens **lessen, opdrachten en taken**.	13,3	6,7	21,4
Het is in het belang van de anderstalige leerlingen als er straffen worden toegekend voor het spreken van de moedertaal op school.	13,3	6,7	0
Anderstalige leerlingen kunnen voldoende vaardig worden in het Nederlands om succesvol te zijn in het middelbaar/hoger onderwijs.	80	93, 35	92,9%

Nummer	Stellingen
	Taalbad: de school is voor heel wat leerlingen de enige plaats waar ze Nederlands kunnen leren, zeker in de Brusselse context. We moeten hen op school zo veel mogelijk de gelegenheid geven om Nederlands te horen en te spreken.
	Grenzen: als we thuistalen toelaten in en buiten de klas, gaan de anderstalige kinderen uit zichzelf veel te weinig Nederlands spreken op school. Frans is in deze Brusselse school namelijk de gemeenschappelijke, dominante taal.
	Verwachtingen van de ouders: de ouders verwachten dat dit een Nederlandstalige school is waar hun kinderen Nederlands leren. Wij moeten voldoen aan de verwachtingen van de ouders.
	Controleverlies: ik begrijp en/of spreek de thuistalen van de leerlingen zelf niet goed en voel me onzeker als de kinderen hun thuistalen spreken tijdens mijn les. Hoe kan ik weten of ze praten over de lesinhoud?
	Principieel: dit is een Nederlandstalige school en hier spreken we allemaal alleen Nederlands. Dat is de afspraak.
	Meerwaarde: thuistalen van meertalige kinderen zijn niet relevant voor ons onderwijs. Zij beheersen hun moedertaal vaak ook niet goed.
	Professionalisering: ik ben niet zo goed op de hoogte van meertalige didactiek en pedagogieën. Ik weet niet goed hoe ik thuistalen concreet moet integreren in mijn lessen.

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Nummer	Stellingen
	Welbevinden: kinderen voelen zich beter en veiliger op school en in de klas als hun thuistalen erkend worden.
	Rugzak: thuistalen en culturen zijn een belangrijk onderdeel van de identiteit en vormen de bagage die het kind mee naar school brengt. Als leerkracht wil ik daarvoor openstaan om zo mijn leerlingen beter te leren kennen.
	Leerproces: als kinderen hun thuistalen functioneel mogen inzetten, zal dit hun leerproces en hun taalvaardigheid Nederlands versterken. Een goed ontwikkelde thuistaal is namelijk het beste fundament om een andere taal (het Nederlands) te leren.
	Betrokkenheid: door de thuistalen en culturen van de kinderen te integreren in de lessen, voelen zij zich meer betrokken bij mijn lessen. De kloof tussen school en thuis wordt kleiner.
	Ouderbetrokkenheid: als we als school zichtbaar openstaan voor thuistalen en culturen, wordt de drempel voor ouders lager.
	Meertalige realiteit: de Brusselse context is per definitie meertalig. Als school kunnen wij onze ogen niet sluiten voor deze realiteit. Wij kunnen niet op dezelfde manier lesgeven als in een onderwijssituatie waarin de meeste leerlingen als thuistaal het Nederlands hebben.
	Sociale rechtvaardigheid: het is een fundamenteel recht van het kind om zijn thuistaal en –cultuur erkend te zien op school.

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Taalbad

LK : ‘De tv, sportclubs of op straat, daar is het overal een **andere taal** dan het Nederlands. Als ze hier komen, dan is dat hier de **enige plaats** waar ze Nederlands horen.’

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Grenzen

LK: ‘Ik denk dat vooral het Frans gaat **domineren** bij ons op school. Kinderen die geen Frans spreken, beginnen Frans te praten in plaats van Nederlands. Dat is toch wel opvallend. Omdat we het nu eigenlijk wel al toelaten op de speelplaats om de thuistaal te praten, dan wordt Frans de **voertaal**.’

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Controleverlies

LK: ‘Je wil dat wel doen, maar het is ook die **angst** van als je dit in een andere taal wil zeggen, hier je mag het in het Frans of in het Turks, … Moeten wij dan daarvoor materiaal voorzien of ? Op het internet, daar staat zoveel. Het is al moeilijk om in het Nederlands een goede site te vinden. Dus stel dat het daar in Arabisch op staat. Dan weet je ook niet of dat **juist** is wat er staat. ‘

erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

Ouders

LK LO: ‘Je hoort heel veel dat ouders tegen u zeggen: ik kom hier binnen op school en ik hoor hier overal Frans praten. Die **willen** dat eigenlijk zelf ook niet. Omdat de ouders, die zijn er zelf ook wel van **overtuigd**, hier op school is de enige plaats waar ze het kunnen leren. ‘

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Nederlands - schooltaal

LK: ‘Maar ook voor **wiskundetaal**, die begrippen die al heel moeilijk zijn. Ik merk dat kinderen met een andere thuistaal, het veel moeilijker hebben om die woorden te verstaan: in, op, naast, … Dat is heel moeilijk voor hen. Omdat dat heel **abstracte woorden** zijn op zich al, maar dan nog eens in een andere taal. Ik denk dat ze dat ook mee naar het eerste leerjaar dragen, daar zit ook wel een kloof.’

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Nederlands - schooltaal

LK: ‘Ik leg de **lat hoog** genoeg. De leerplannen zijn er, en het is niet omdat we in deze context lesgeven dat we die moeten verlagen. Maar als ik ga kijken naar mijn gemiddeldes voor schrijven, spreken, dan is dat toch **laag**.’

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Professionalisering

LK: ‘Ik weet dat we in gestructureerde momenten, die tweede taal of andere taal moeten toelaten, maar hoe gaan we daar **concreet** mee aan de slag? Hoe gaan we dat **praktisch** invullen?’

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Drie pijlers van een krachtige meertalige leeromgeving

Meertaligheid **inventariseren** en **zichtbaar** maken

Talensensibilisering

(Hélot, Frijns & Van Gorp, 2018; Chumak-Horbatsch, 2012; Jonckheere, 2009)

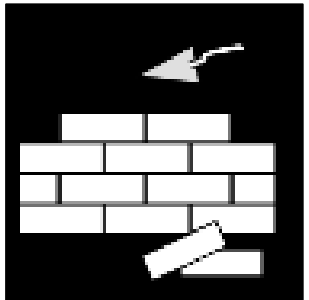

Translanguaging/Functioneel Veeltalig Leren

(Van Avermaet, 2015; Garcia & Wei, 2014)

erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

Meertaligheid inventariseren en zichtbaar maken

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Meertaligheid inventariseren en zichtbaar maken

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Meertaligheid inventariseren en zichtbaar maken

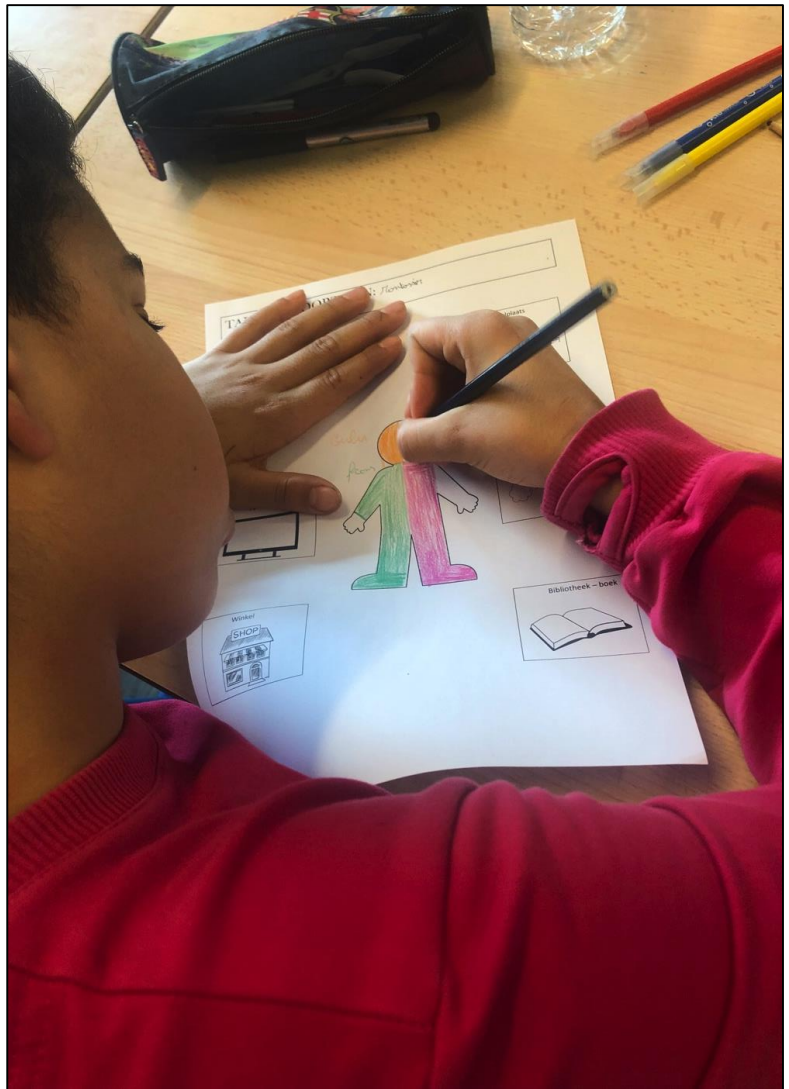

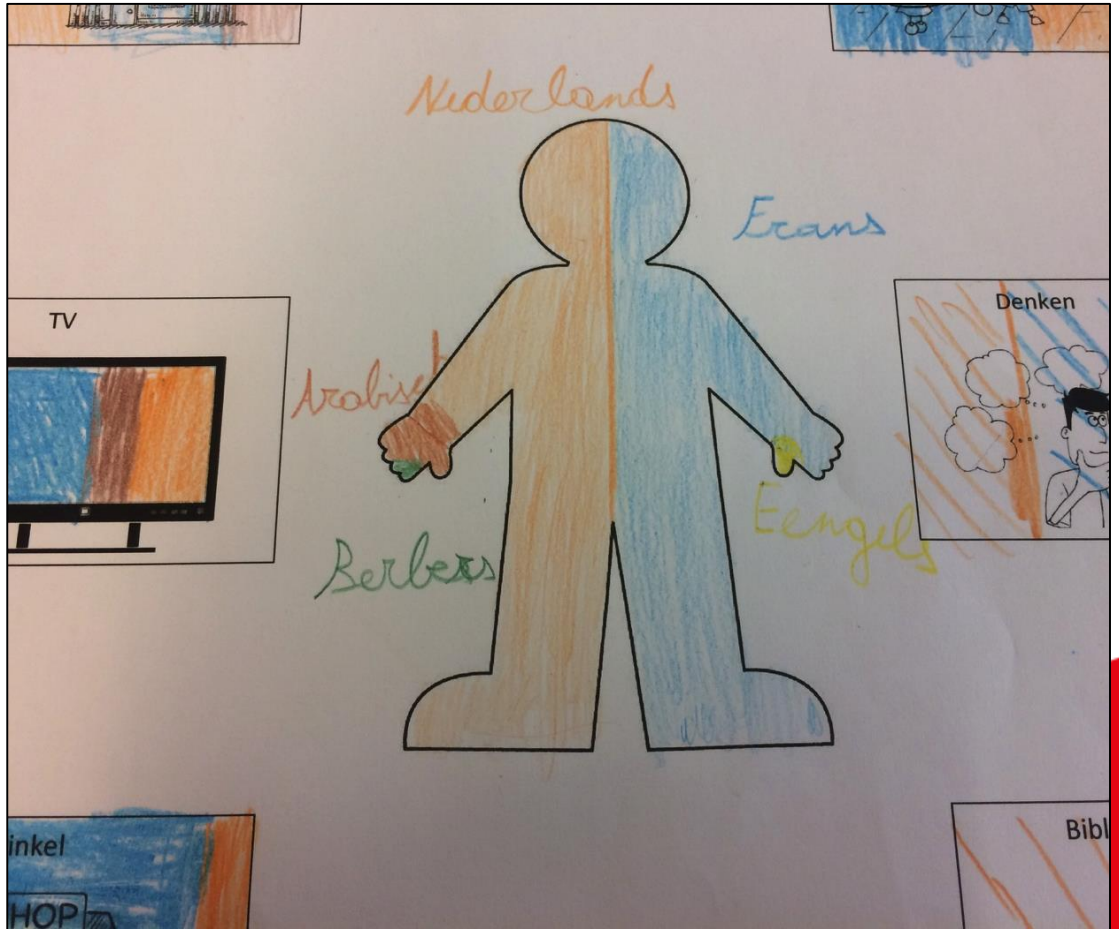

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Meertaligheid inventariseren en zichtbaar maken

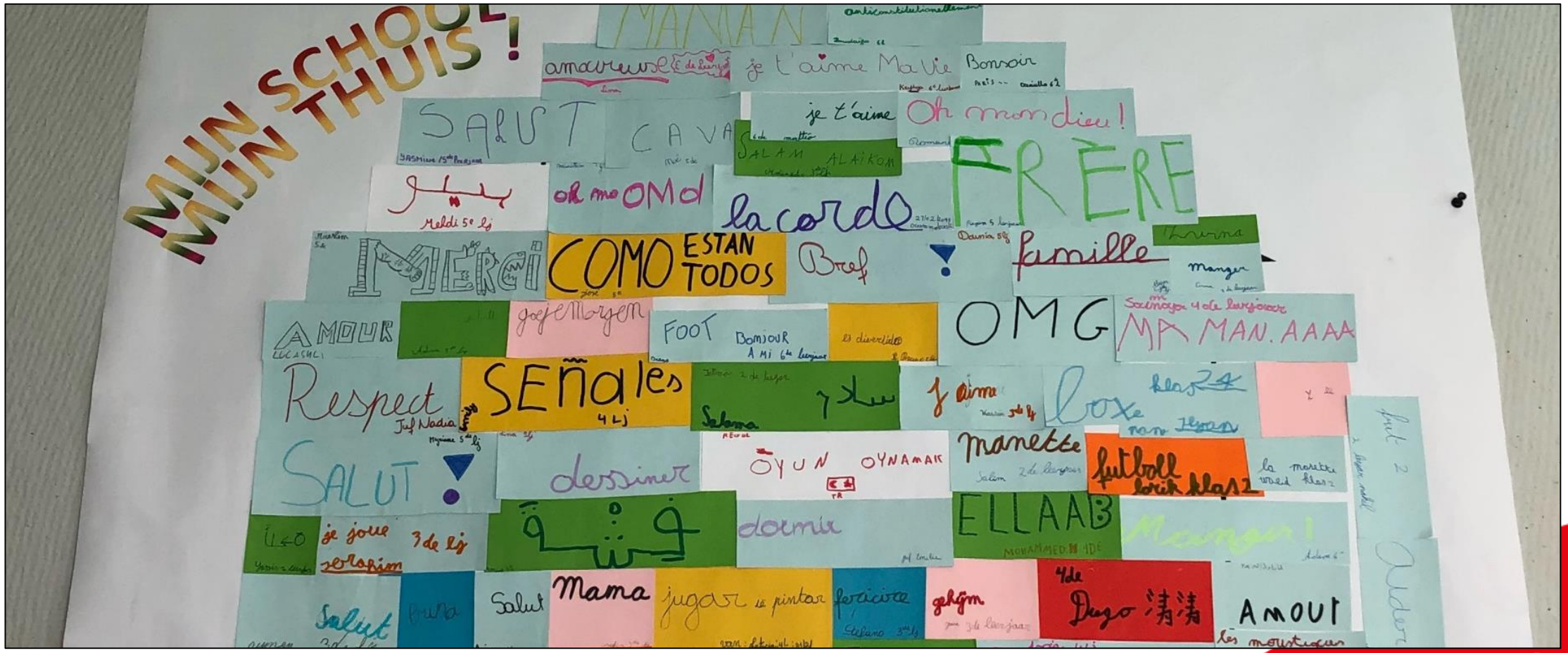

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Meertaligheid inventariseren en zichtbaar maken

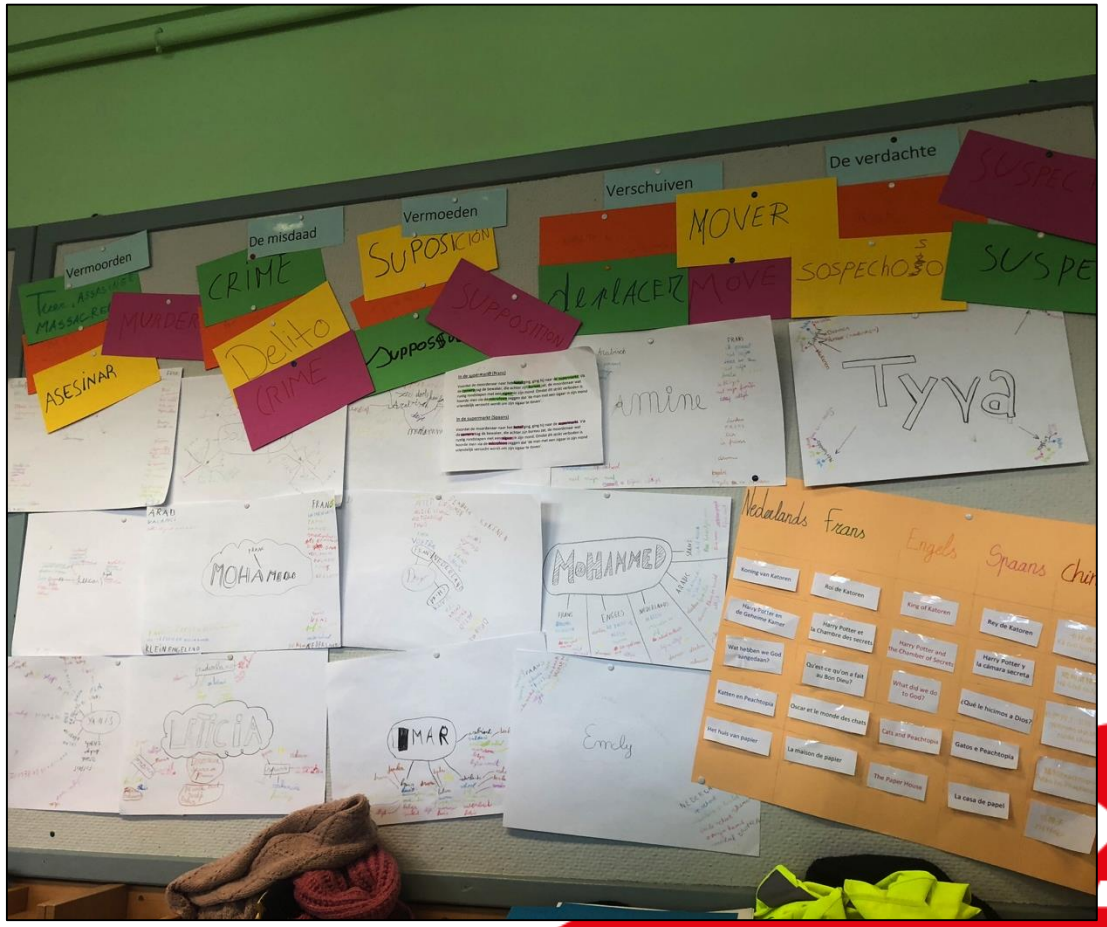

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Meertaligheid inventariseren en zichtbaar maken

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Meertaligheid inventariseren en zichtbaar maken

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Talensensibilisering

Talensensibilisering staat voor het **gevoelig** maken voor en **bewust** maken van het bestaan van een veelheid aan **talen**, en daaraan onderliggend **culturen** en **referentiekaders**, in onze eigen wereld en, dichterbij, in de eigen schoolomgeving …’

(Frijns & Sierens, 2011)

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

rasmus
GESCHOOL BRUSSEL

rasmus
GESCHOOL BRUSSEL

erasmus
OGESCHOOL BRUSSEL

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

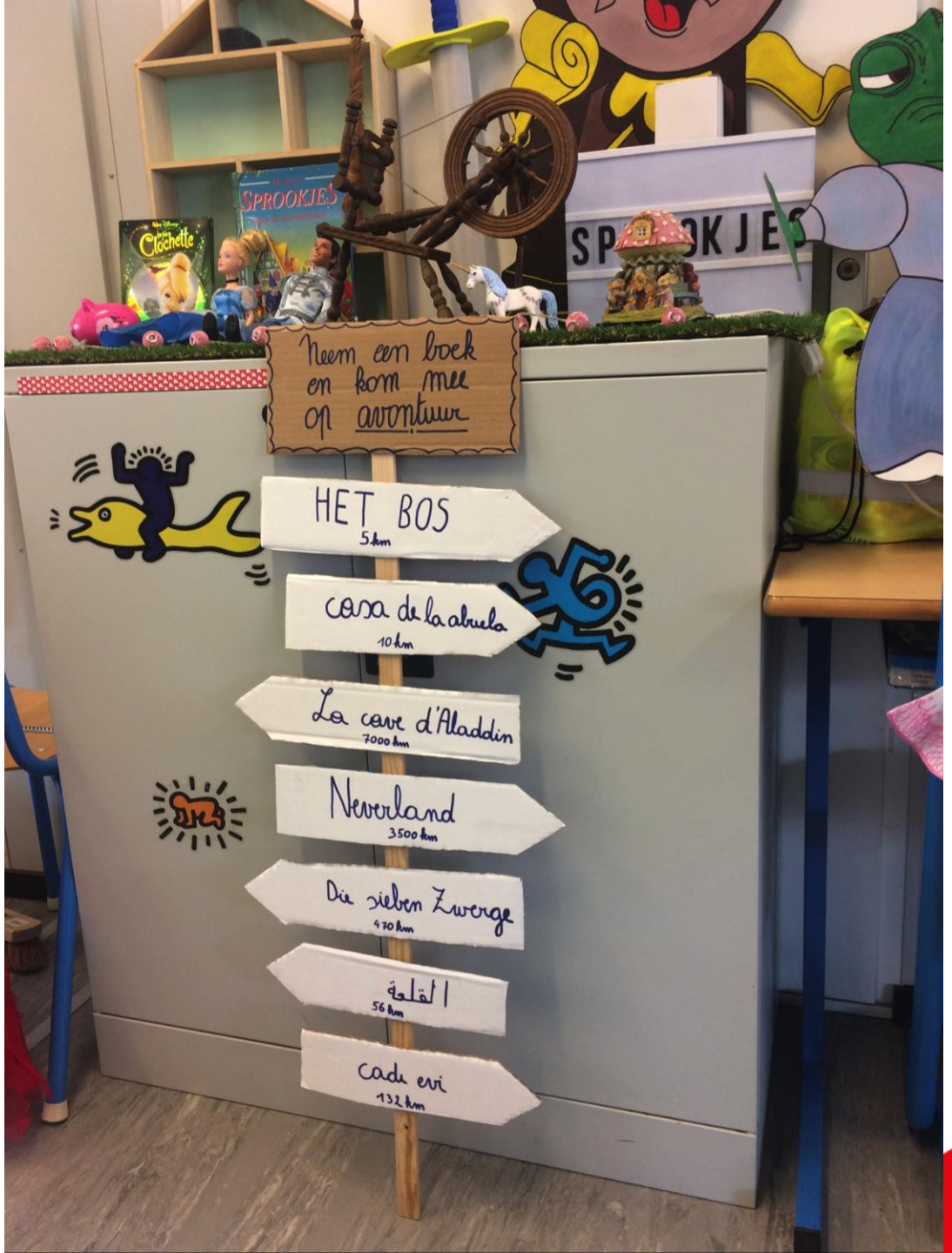

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Talensensibilisering

- **Attitudes:** openheid en respect
- **Kennis:** diversiteit aan talen & culturen
- **Vaardigheden:** inzicht in taal

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Bevraging leerkrachten

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Leerkracht 2de leerjaar

“De talen van de leerlingen werden heel goed in beeld gebracht door de tekening. Dit was visueel heel goed. In het begin van het jaar deed ik dit mondeling, maar dat vergeet je.”

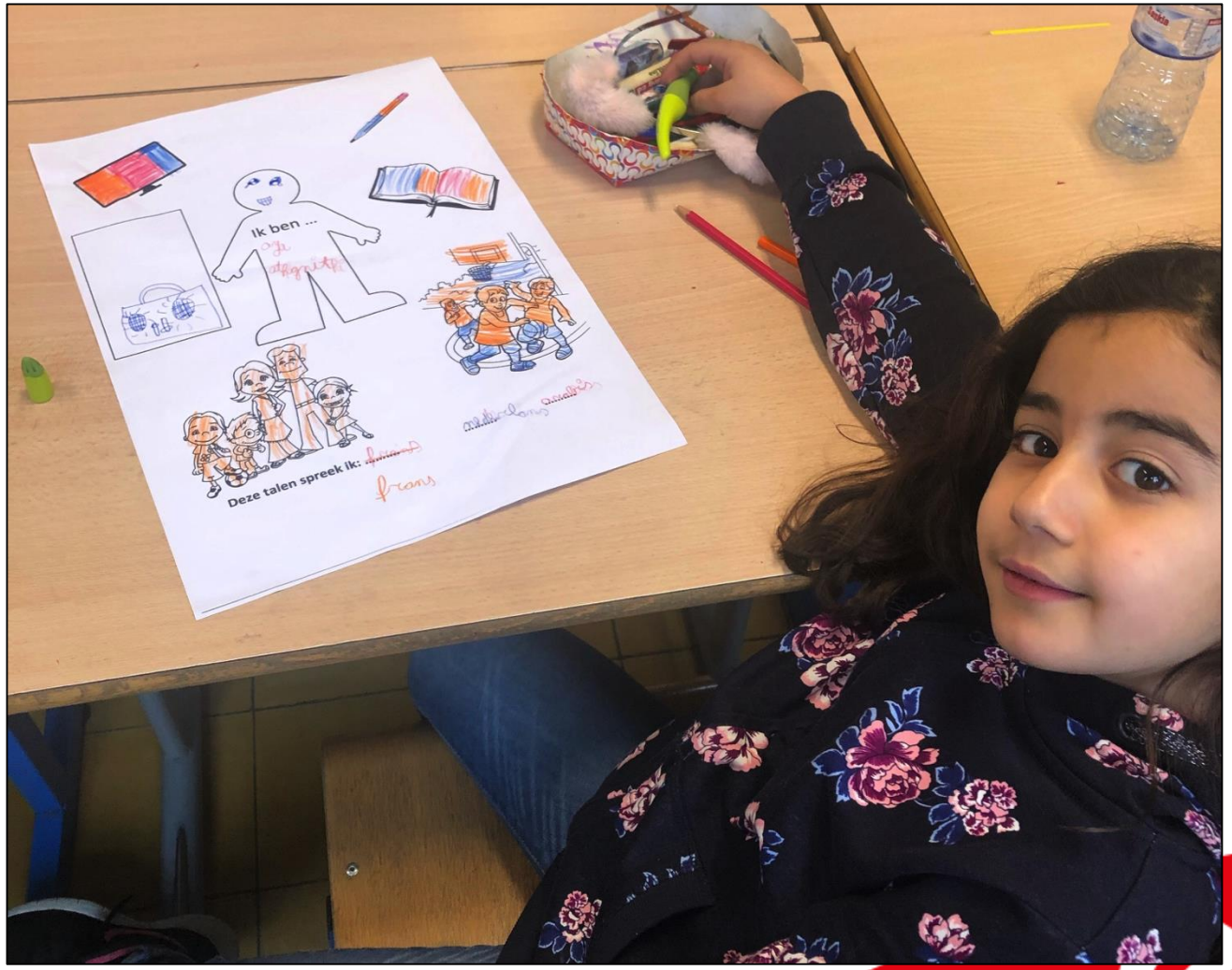

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Leerkracht 4de leerjaar

“Het talenpaspoort is interessant om te weten welke talen ze waar gebruiken.”

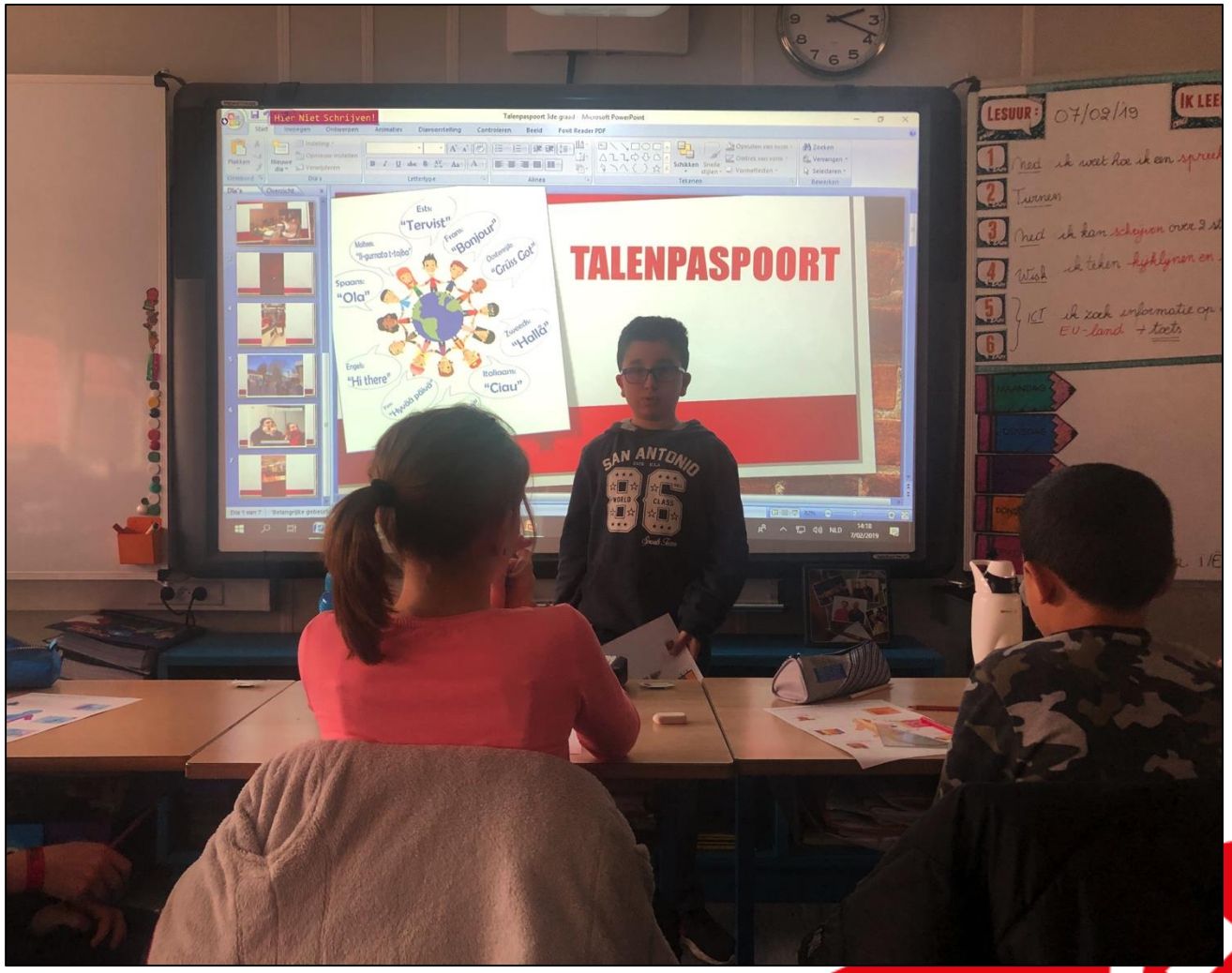

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Nieuwe info?

- LK 2de LJ: “Ja, van sommigen wist ik niet dat ze zich effectief ook in die taal konden uitdrukken.”
- LK 4de LJ:” Dat Diego ontzettend goed Chinees kan.”
- LK 6de LJ: “Ik heb meer zicht gekregen op hun leven buiten de schoolmuren. “

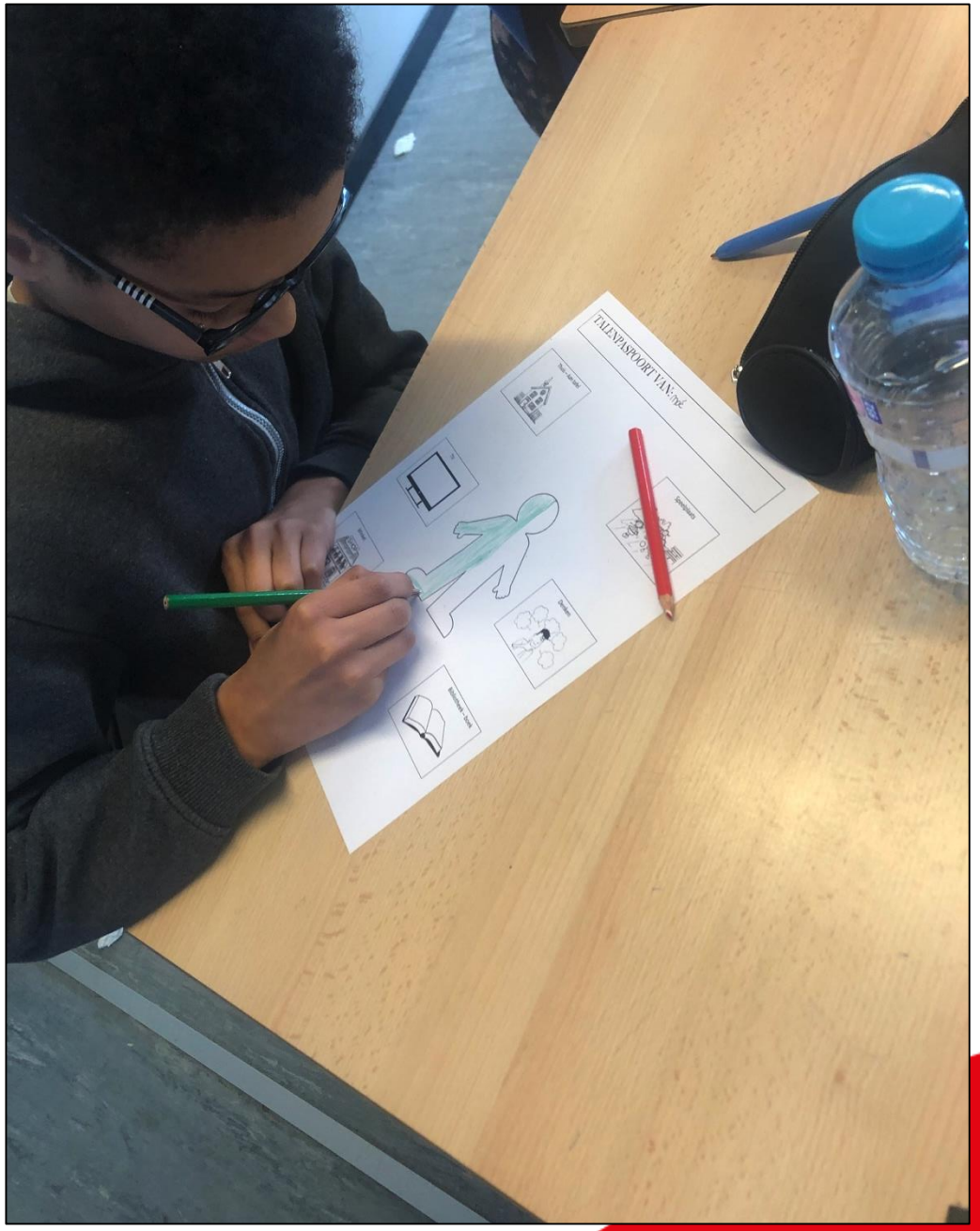

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Impact

- “Verhoogde betrokkenheid, veel enthousiasme!”
- “Ze fijn fier op hun taal!”
- “De leerlingen leren van elkaar. Ze krijgen meer voeling met de wereld”
- “De verhoogde betrokkenheid leidt tot enthousiasme om het zelf verder uit te werken”

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Betrokkenheid

“De leerlingen waren zeer betrokken, omdat ze mochten werken rond hun thuistaal, maar ook de Nederlandse taal bleef voldoende aanwezig”

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Leerkracht 6de leerjaar:

“Woordenboeken in verschillende talen aanbieden in de klas. Voorlopig omvat dit enkel NL – FR/FR-NL. Leerlingen vonden het SUPER om in hun eigen taal te kunnen opzoeken (bv in het Turks)”

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Translanguaging
of
Functioneel Veeltalig Leren

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Meertalig brein

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Separate Underlying Proficiency (SUP)

- Meertaligen hebben **twee/meer afgescheiden** taalsystemen in hun hoofd
- **'Balance-effect'**: het brein heeft een beperkte linguïstische capaciteit – meertaligen moeten die capaciteit verdelen over hun talen – leidt tot verminderde beheersing van elke taal
- **'Balloon in the brain'**: als de vaardigheid in één taal stijgt, wordt de vaardigheid in de andere taal kleiner

➢ **Taalbad- of submersiemodel**: uitsluitend aanbod en instructie in T2 leidt tot verbetering T2 – instructie in T1 vermijden in het onderwijs

erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

Common Underlying Proficiency

(J. Cummins, 1978)

- **Aan de oppervlakte**: twee afzonderlijke talen
- **Onder de oppervlakte**: CUP: ontwikkeld door lezen, schrijven, spreken en luisteren in beide talen (CAT)
- **Transfer** tussen (meta-)linguïstische kennis en vaardigheden ontwikkeld in één taal naar de andere taal

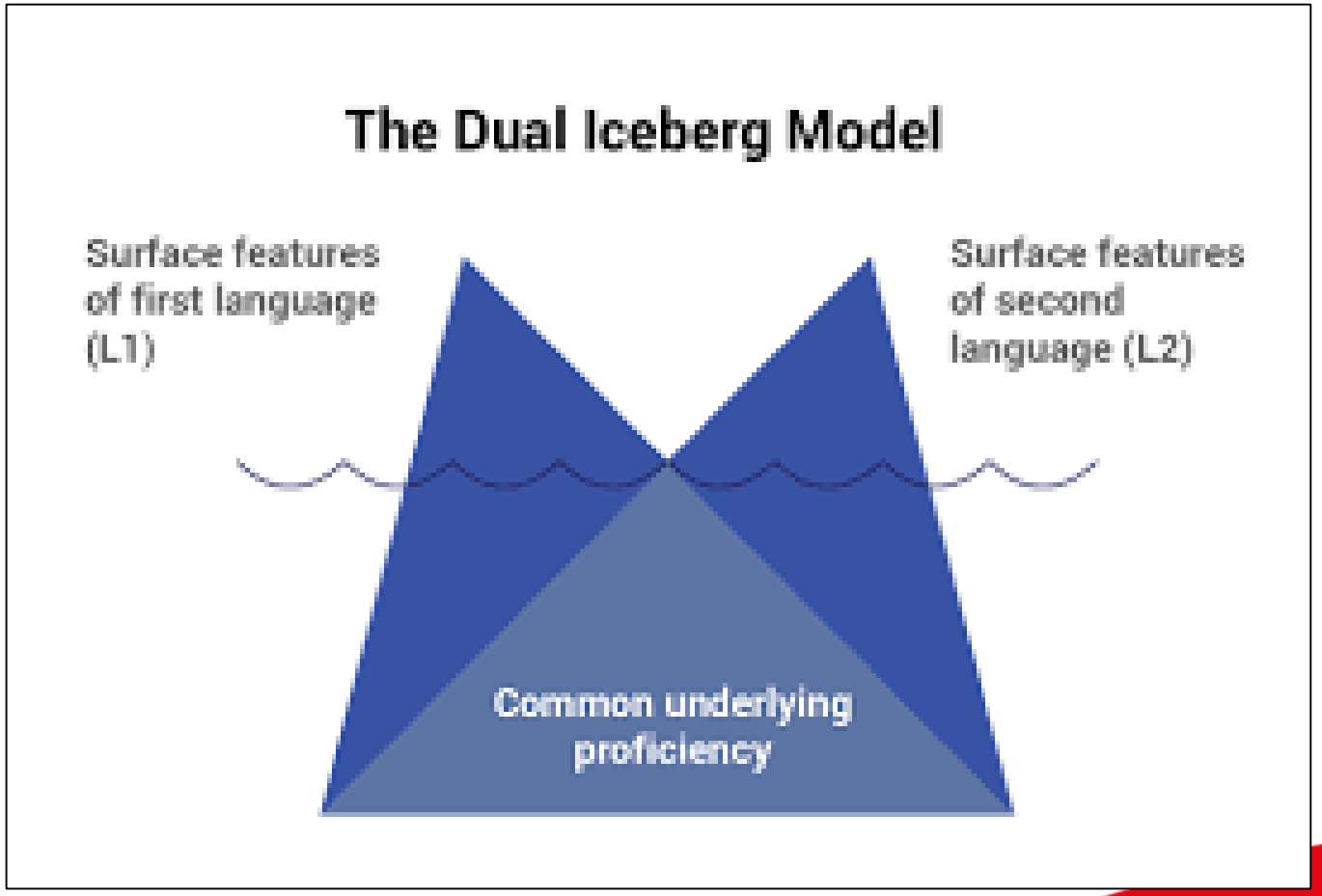

erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

Translanguaging

‘The flexible use by bilinguals of their linguistic resources to make meaning of their lives and their complex worlds. Bilinguals have one linguistic repertoire from which they select features strategically to communicate effectively. It includes all student or teacher use of bilingual/multiple discursive practices as sense-making of learning or teaching in multilingual classrooms.’

(Ofelia Garcia, City University of New York)

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Translanguaging

- Dynamisch **taalgebruik** van meertaligen

- **Pedagogie**: strategieën om het volledige talige repertoire van meertalige leerlingen in te zetten in het onderwijs

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Functioneel Veeltalig Leren

‘Dit houdt in dat een school het **veeltalige repertoire** van jongeren benut om de kansen tot leren te vergroten. (…) Hierbij kan de eerste taal een **steiger** vormen die ondersteuning biedt bij het leren van een **tweede taal** maar ook bij het veroveren van **nieuwe leerinhouden**.’

(Sierens & Van Avermaet, UGent)

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Strategisch & functioneel

- In alle leergebieden
- Expliciete ondersteuning van de woordenschat Nederlands (CAT)
- Ter ondersteuning van de lees- en schrijfvaardigheid
- Contrastieve analyse: bv. taalbeschouwing : ontdekken van gelijkenissen en verschillen tussen thuistaal en het Nederlands, cognaten, …)
- Ter ondersteuning van de instructietaal

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Het Nederlands in de hoofdrol

= een **krachtige taalleeromgeving** met het Nederlands in de **hoofdrol** en de thuistalen van meertalige kinderen in een sprankelende **bijrol**.

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Taalafspraken

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Filmfragment: brief vertalen

Observatie GBS Goede Lucht

25/04/2019

erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

Schooltaal

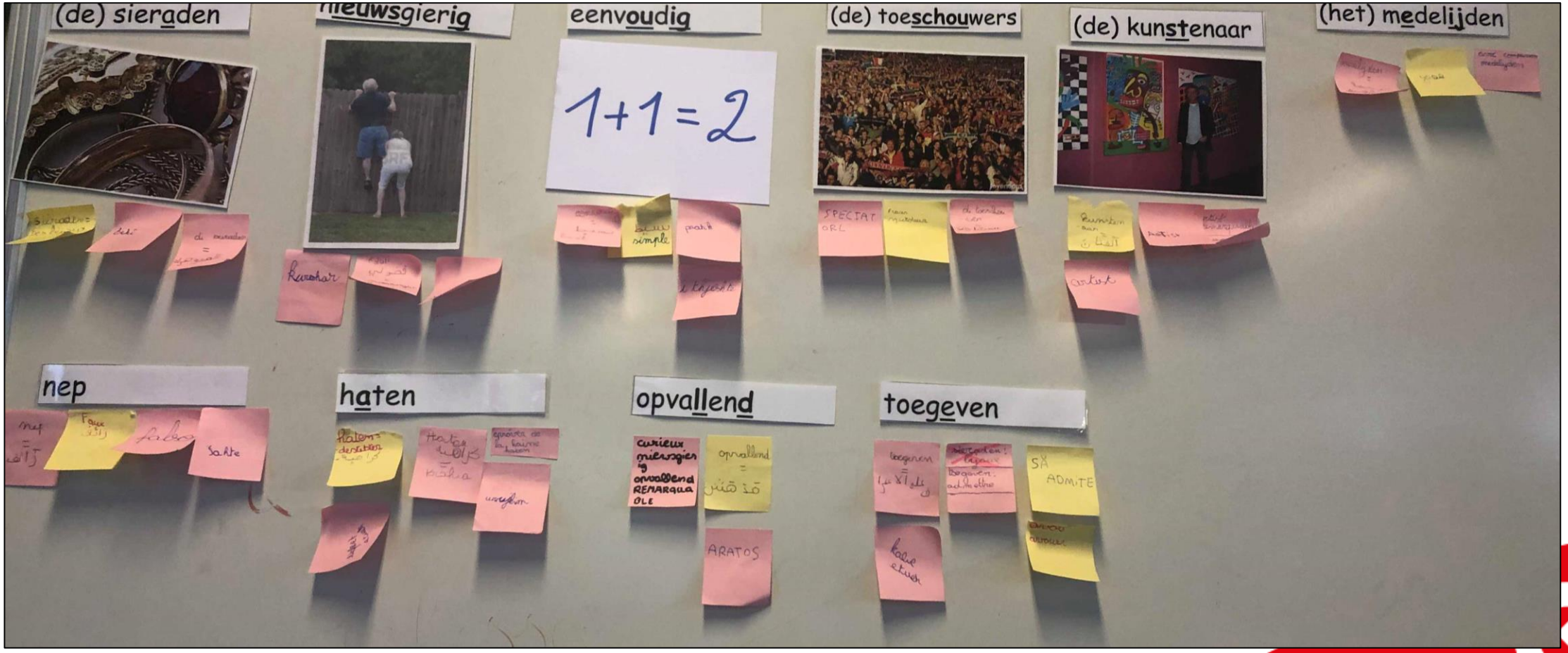

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Taalbeschouwing

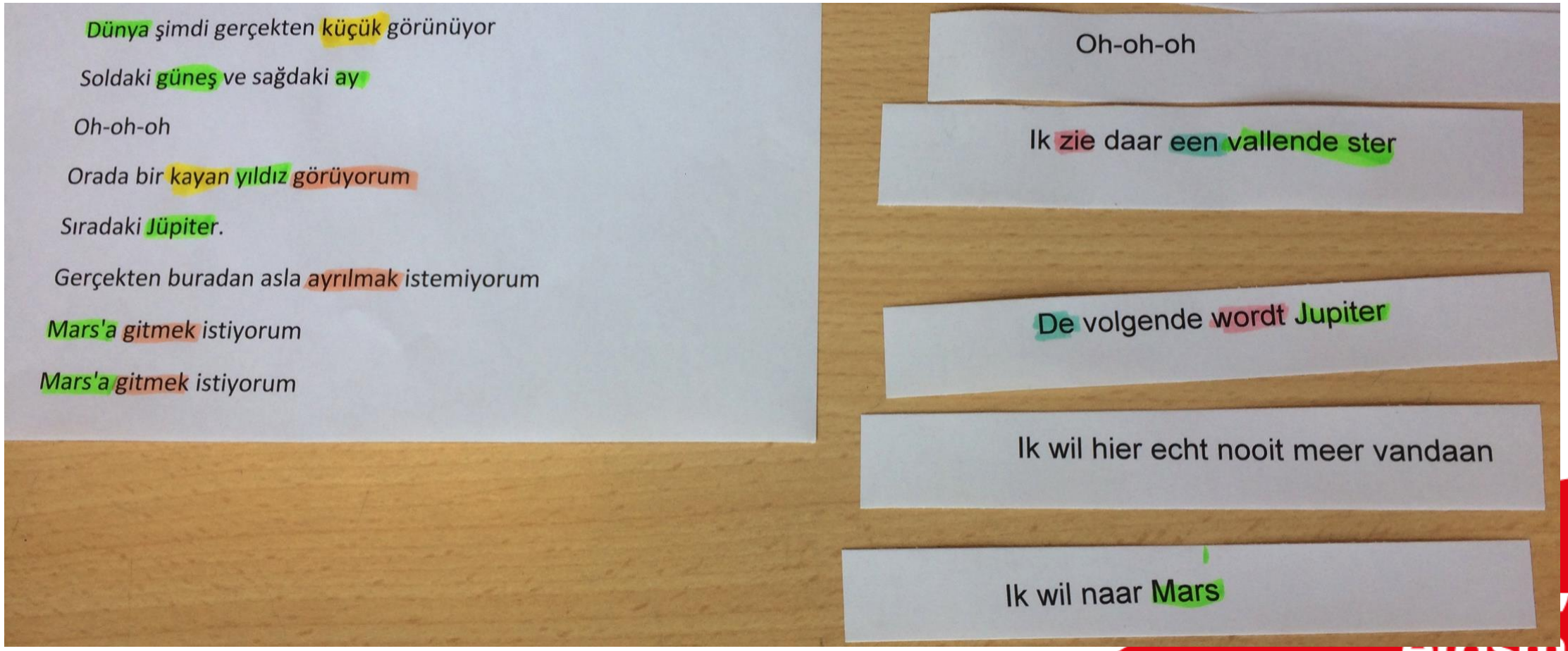

Filmfragment: woordvolgorde

Observatie GBS Goede Lucht

14/05/2019

erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

Instructies wiskunde

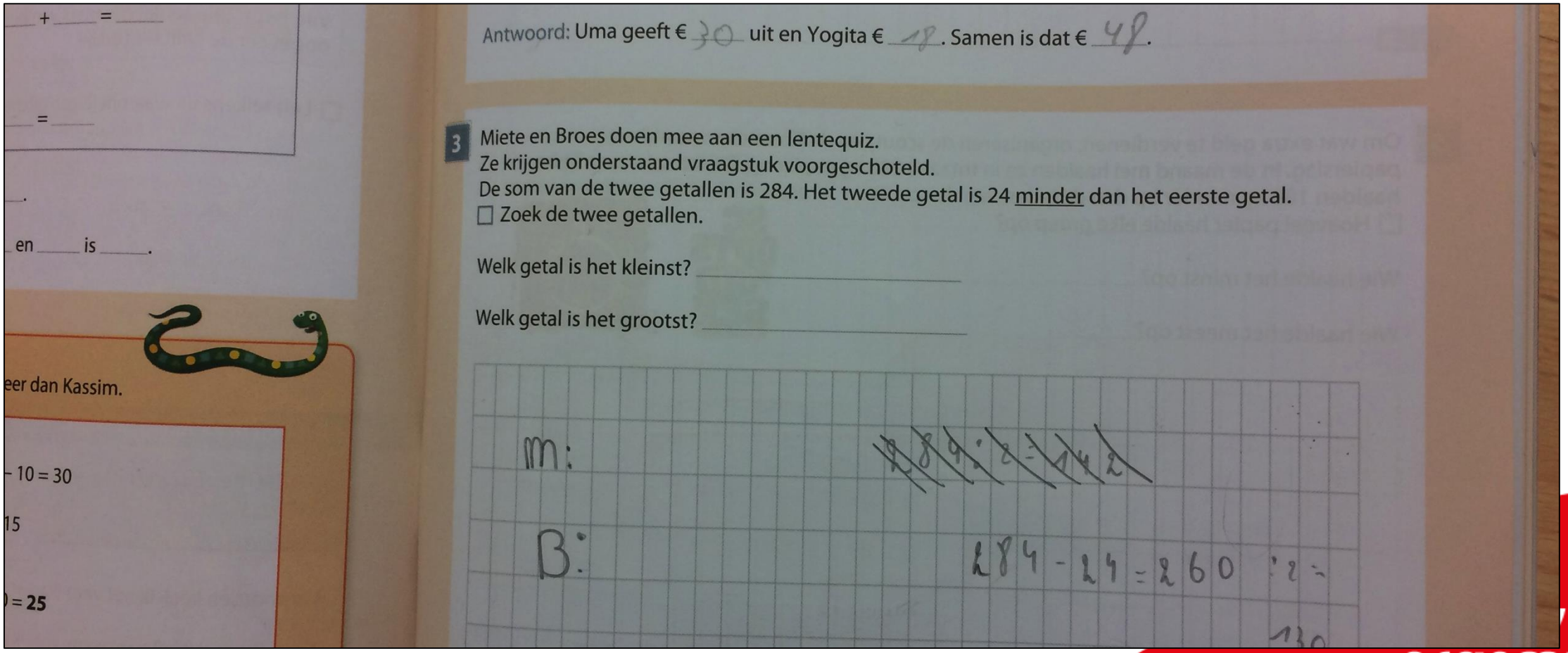

Antwoord: Uma geeft € 30 uit en Yogita € 18. Samen is dat € 48.

3 Miete en Broes doen mee aan een lentequiz.
Ze krijgen onderstaand vraagstuk voorgeschoteld.
De som van de twee getallen is 284. Het tweede getal is 24 minder dan het eerste getal.
☐ Zoek de twee getallen.

Welk getal is het kleinst? _____

Welk getal is het grootst? _____

M: ~~284 : 2 = 142~~

B: 284 - 24 = 260 : 2 =

130

eer dan Kassim.

- 10 = 30

15

= 25

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Begrijpend lezen van informatieve teksten

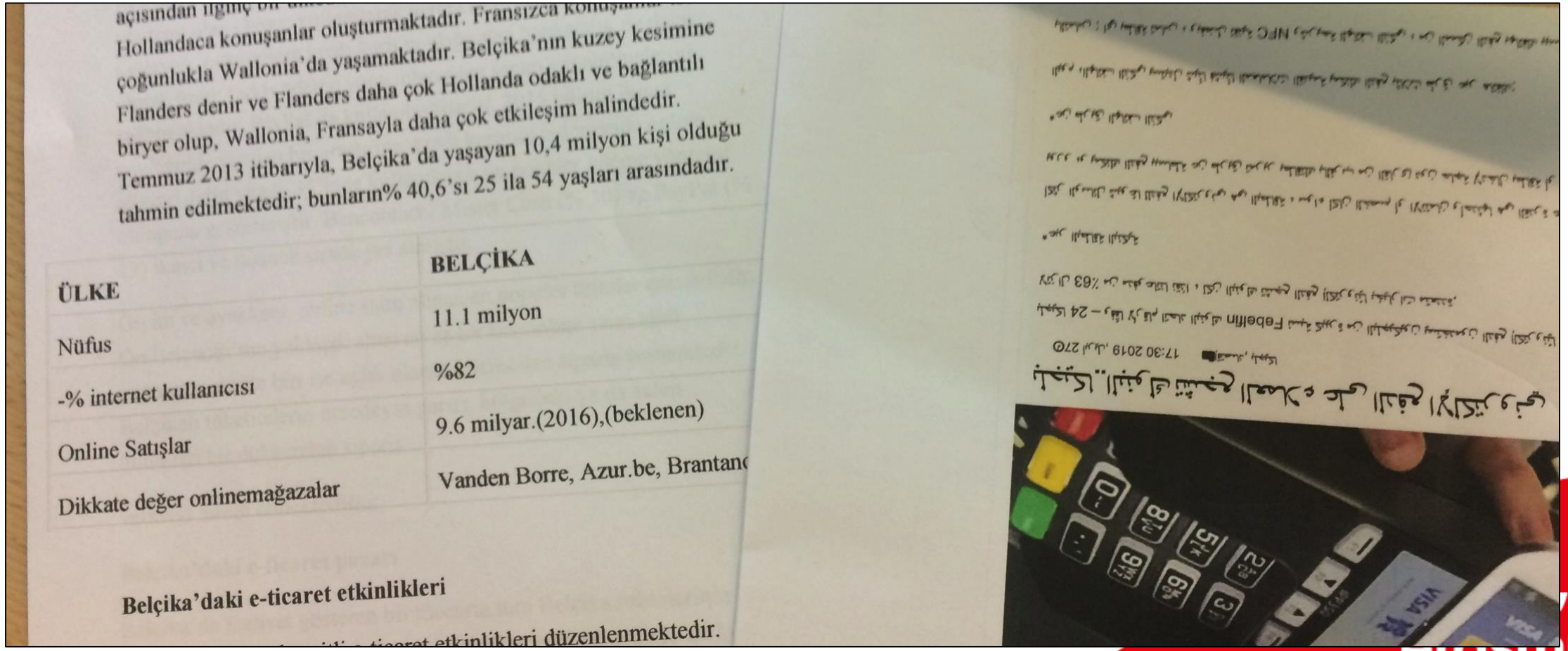

açısından ilginç bir ...
Hollandaca konuşanlar oluşturmaktadır. Fransızca konuş...
çoğunlukla Wallonia'da yaşamaktadır. Belçika'nın kuzey kesimine
Flanders denir ve Flanders daha çok Hollanda odaklı ve bağlantılı
biryer olup, Wallonia, Fransayla daha çok etkileşim halindedir.
Temmuz 2013 itibarıyla, Belçika'da yaşayan 10,4 milyon kişi olduğu
tahmin edilmektedir; bunların% 40,6'sı 25 ila 54 yaşları arasındadır.

ÜLKE	BELÇİKA
Nüfus	11.1 milyon
-% internet kullanıcısı	%82
Online Satışlar	9.6 milyar.(2016),(beklenen)
Dikkate değer onlinemağazalar	Vanden Borre, Azur.be, Brantano

Belçika'daki e-ticaret etkinlikleri

...ticaret etkinlikleri düzenlenmektedir.

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Schrijven

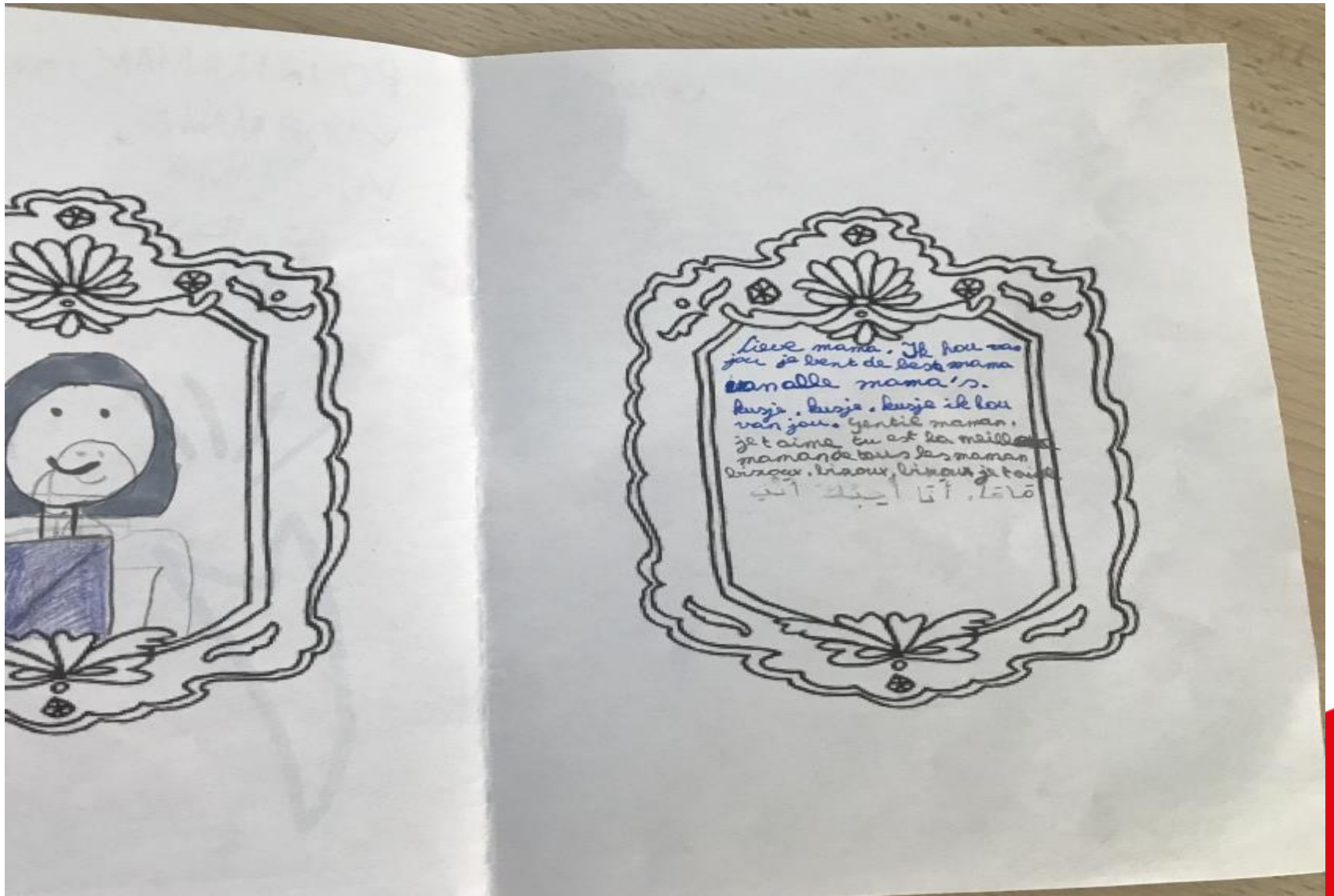

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Output PWO-onderzoek

- Inspiratie & good practices
- Leerkrachtstrategieën
- **Leerlinggedrag**
- Meertalige materialen

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Bevraging leerlingen

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Bevraging 6de LJ – GBS De Vijvers

Heb je de les beter begrepen door je thuistaal te gebruiken?

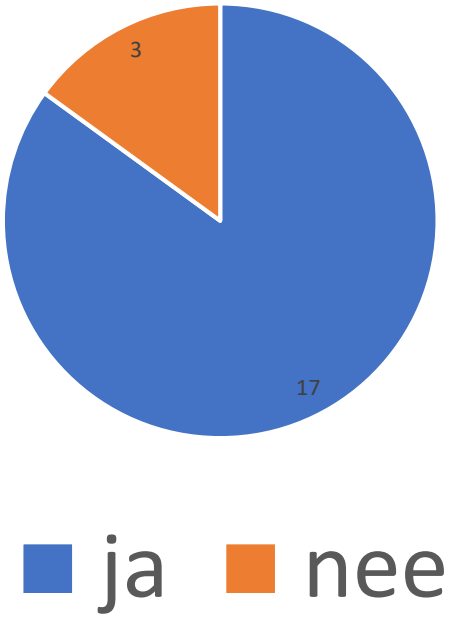

Erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

Bevraging 6de LJ – GBS Goede Lucht

Hoe voelde je je wanneer je jouw thuistaal mocht gebruiken tijdens deze activiteit?

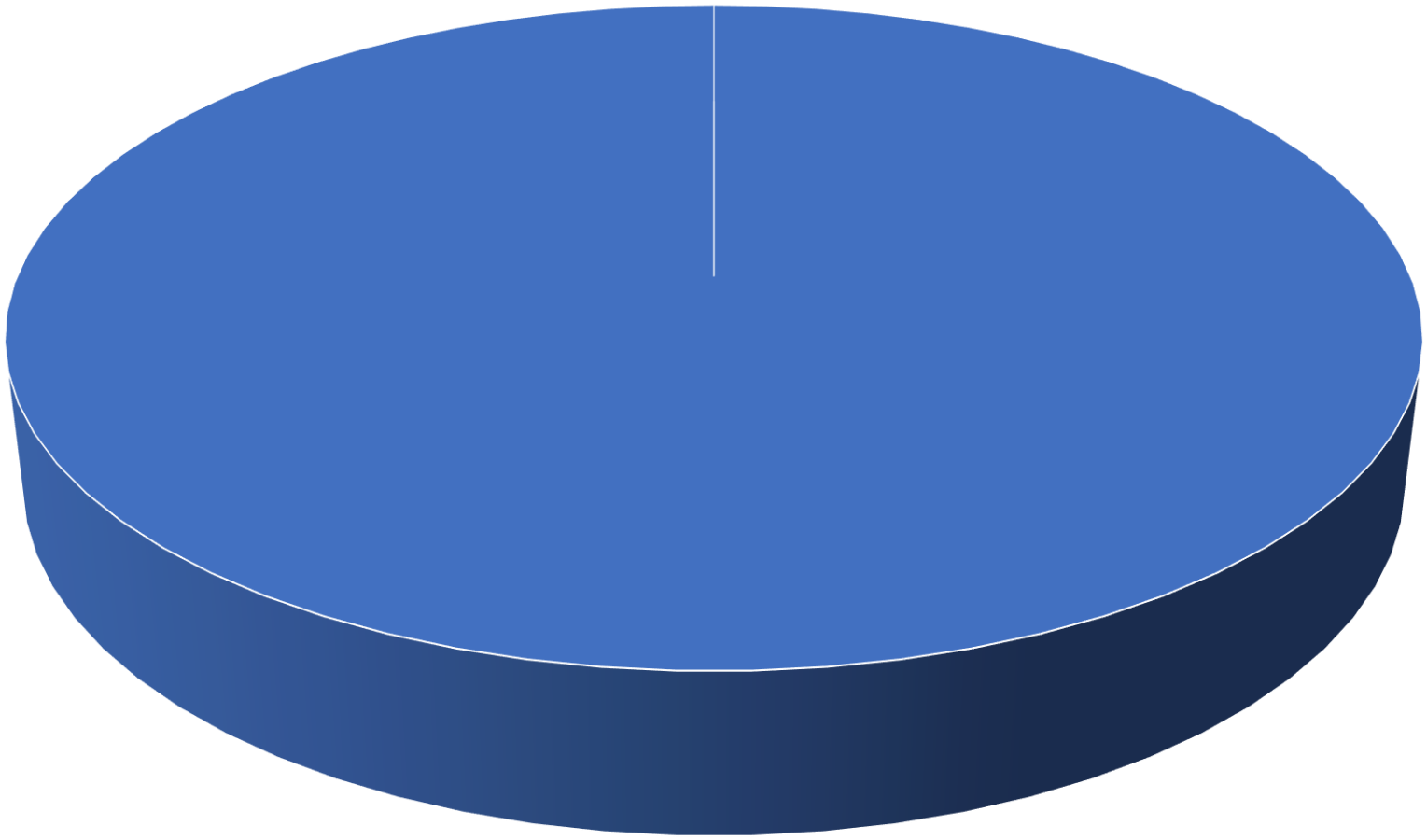

aangesproken niet aangesproken

Wiskunde
Leerling 6de leerjaar :

“Doordat Simon mij de opdracht heeft uitgelegd in mijn thuistaal heeft het me geholpen om de opdrachten beter te begrijpen ”
.

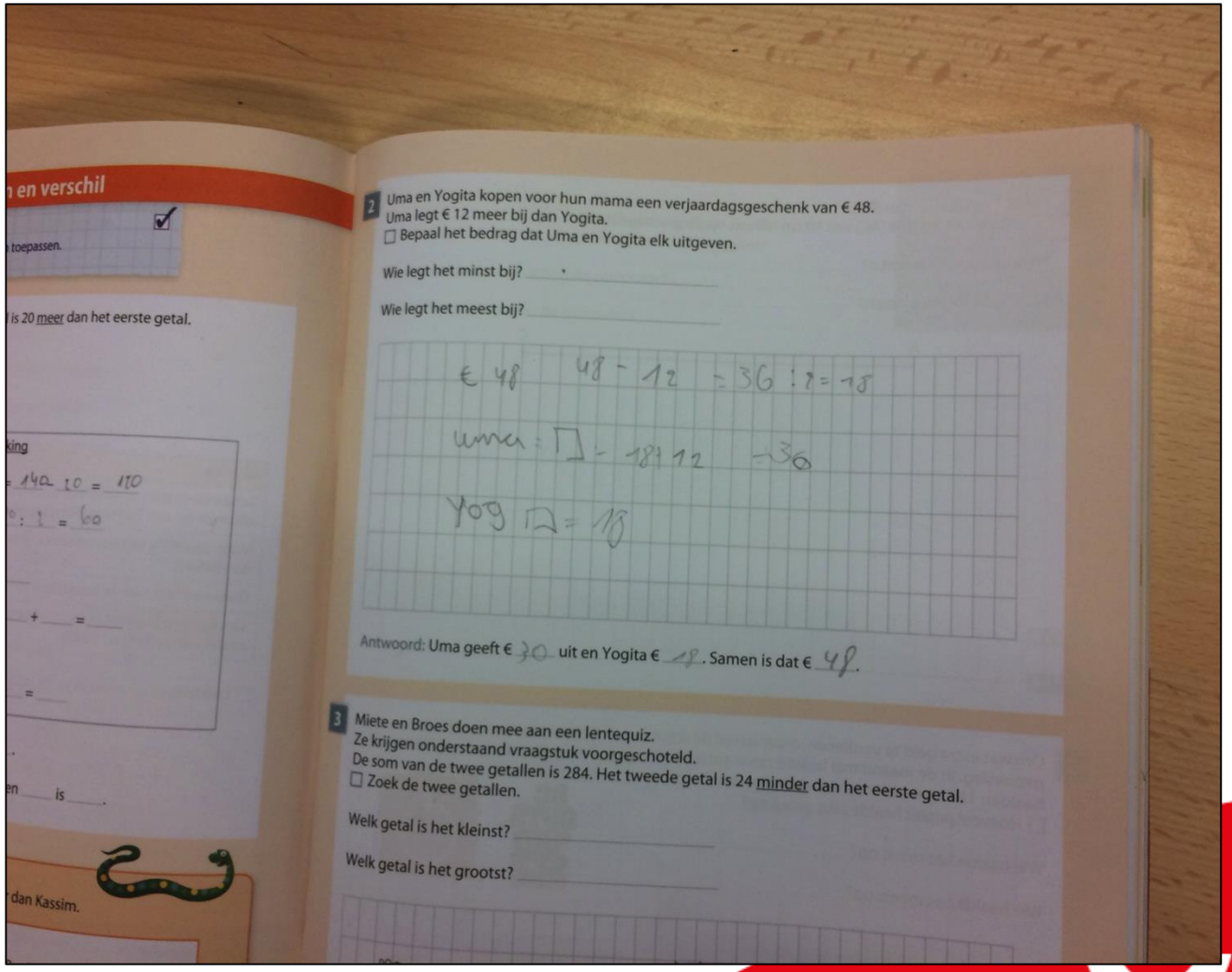

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Wiskunde
Leerling 6de leerjaar :

“Het heeft mij heel veel geholpen omdat ik niets begreep van de opdracht en doordat het in mijn taal werd uitgelegd begrijp ik het nu.”

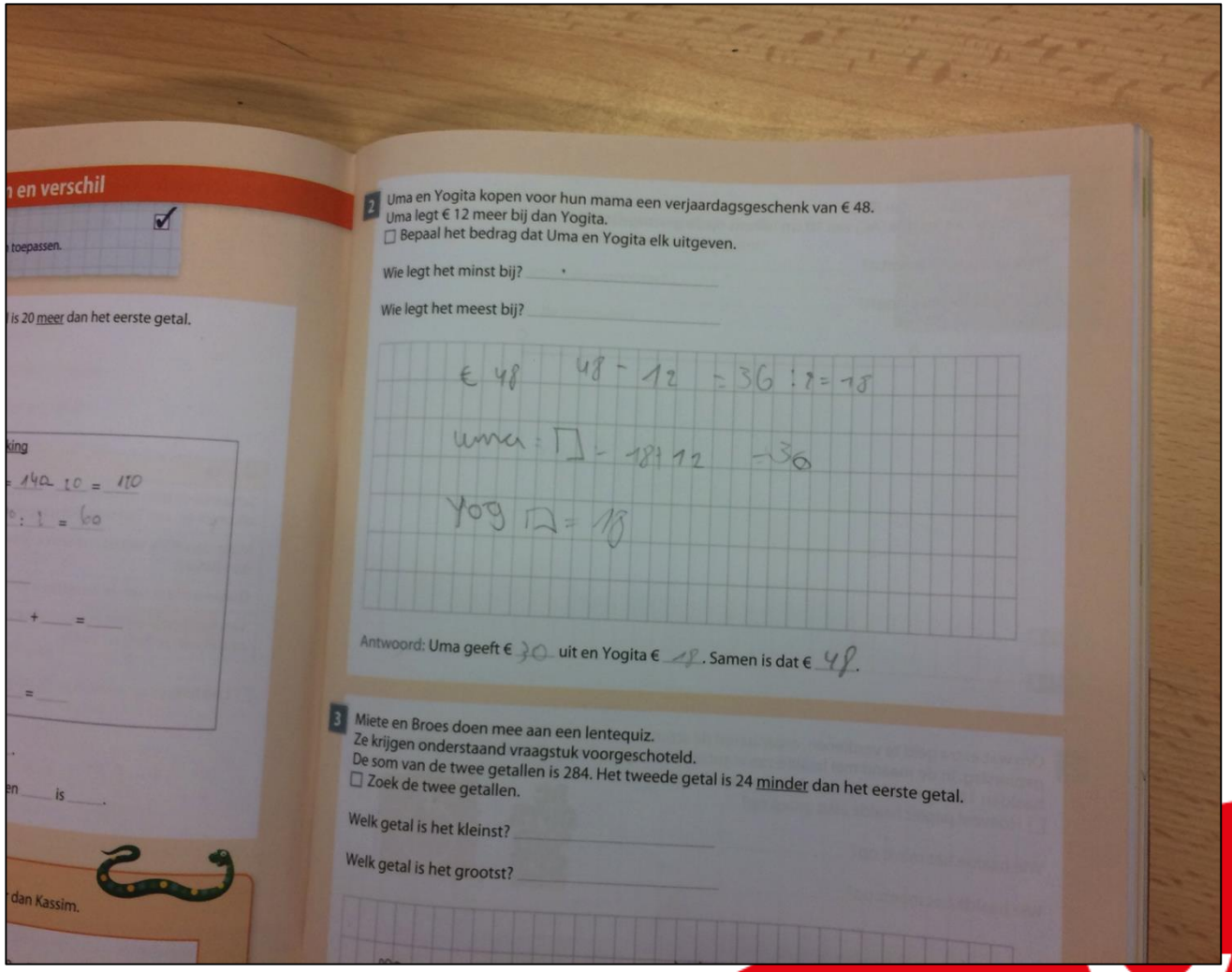

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Taalbeschouwing/Muziek

Leerling 6de leerjaar :

“Ik vond het interessant om de talen te vergelijken. Niet alle talen schrijven op dezelfde manier. ”

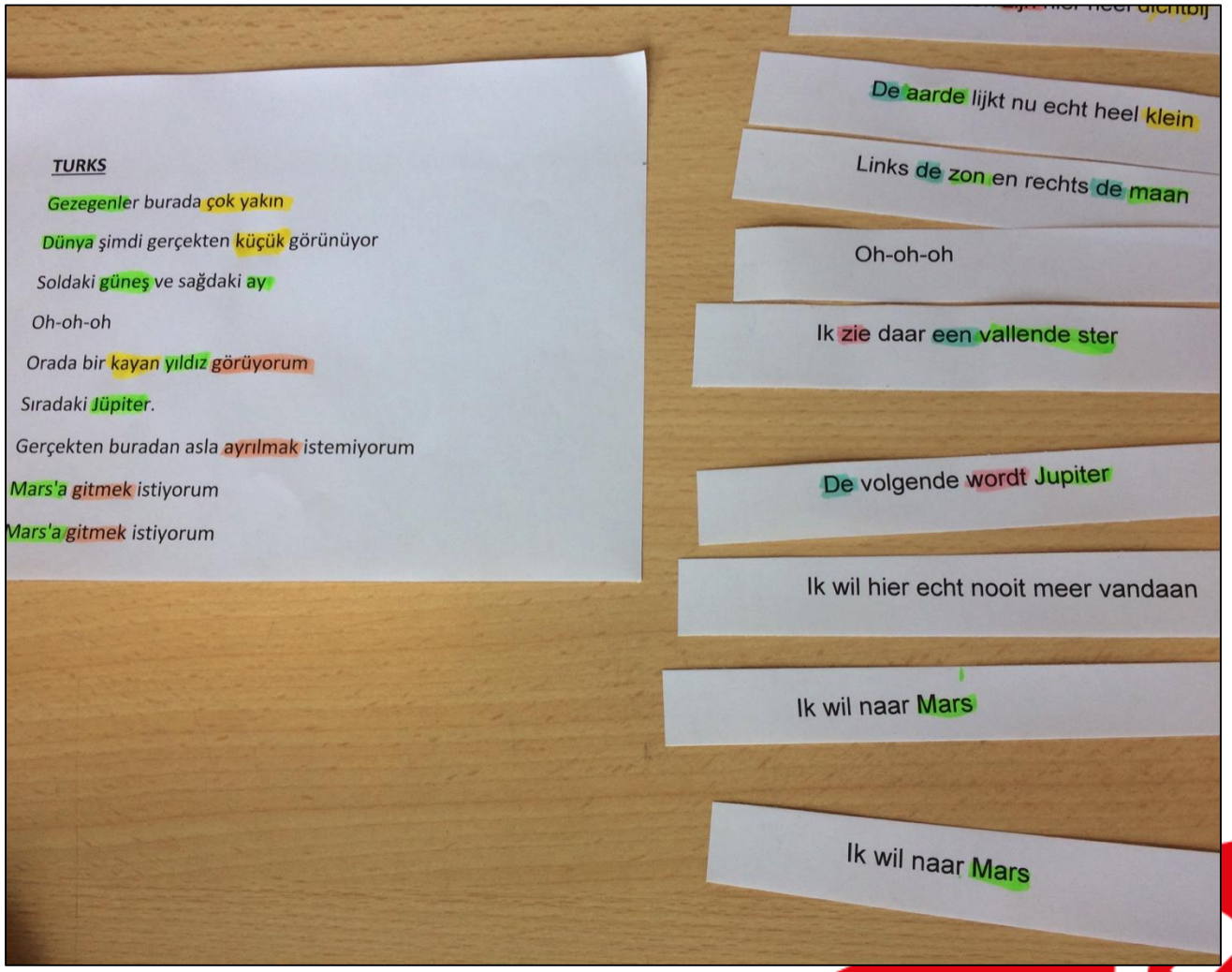

erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

Taalbeschouwing/Muziek

Leerling 6de leerjaar :

“Ik wist niet dat er in mijn taal (Arabisch) geen lidwoorden zijn. Nu weet ik dat! ”

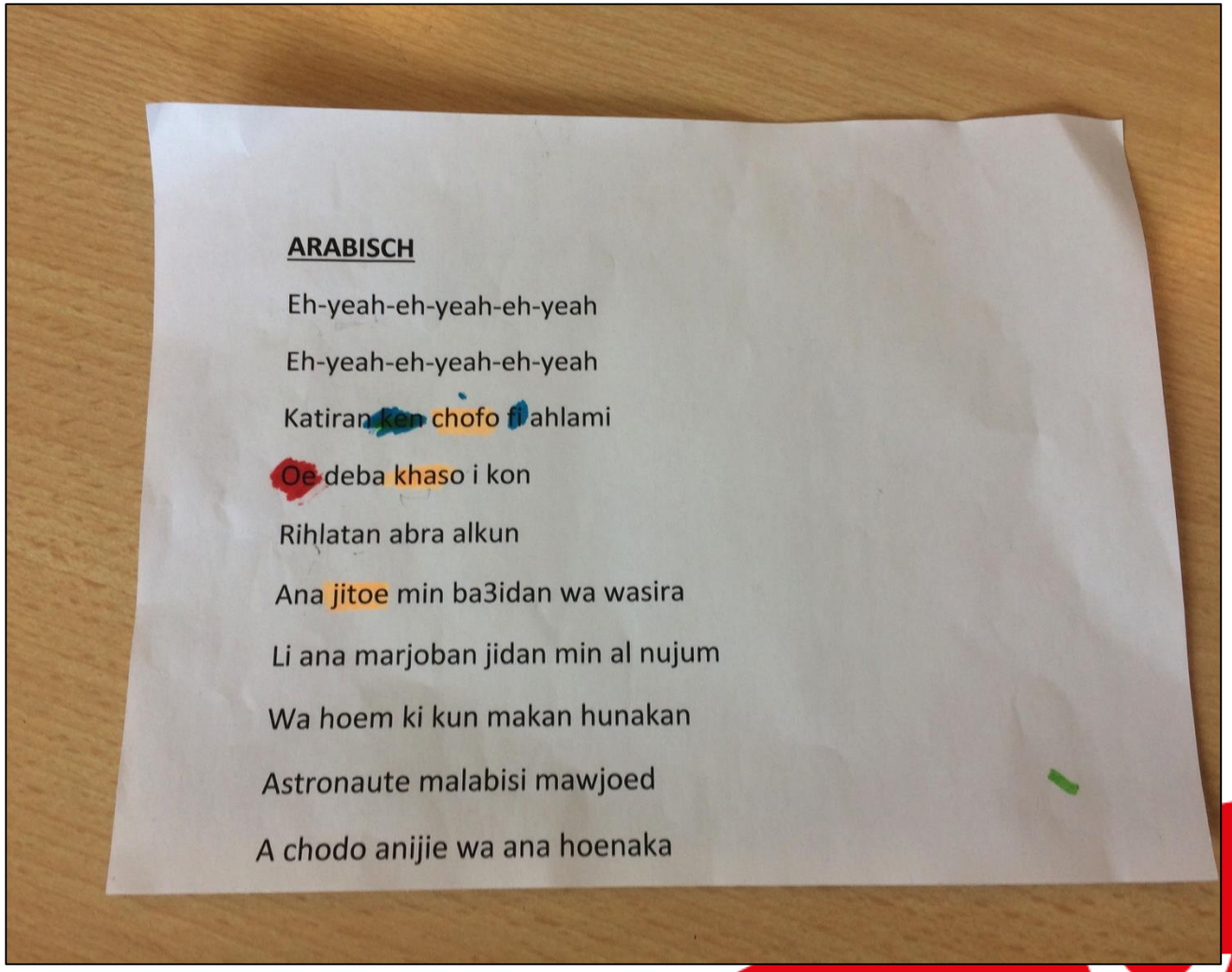

ARABISCH

Eh-yeah-eh-yeah-eh-yeah

Eh-yeah-eh-yeah-eh-yeah

Katiran ken chofo fi ahlami

Oe deba khaso i kon

Rihlatan abra alkun

Ana jitoe min ba3idan wa wasira

Li ana marjoban jidan min al nujum

Wa hoem ki kun makan hunakan

Astronaute malabisi mawjoed

A chodo anijie wa ana hoenaka

erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

Begrijpend Lezen
Leerling 6de leerjaar :

“Er waren veel moeilijke woorden die ik niet in mijn thuistaal kende, maar ook niet in het Nederlands.”

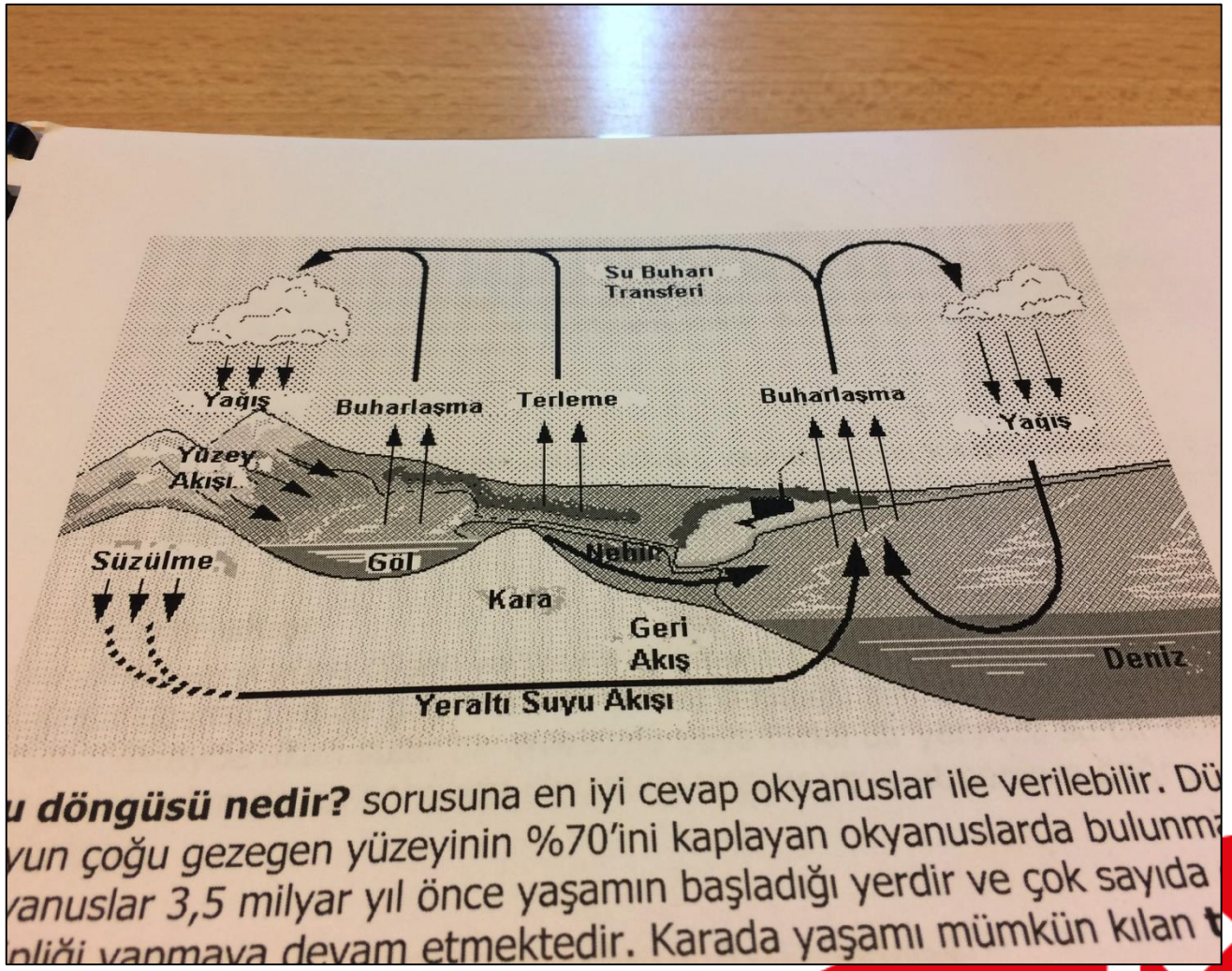

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Begrijpend Lezen
Leerling 6de leerjaar :

“Ik vond de oplossingen niet in de Turkse boeken. Maar ik heb wel veel geleerd.”

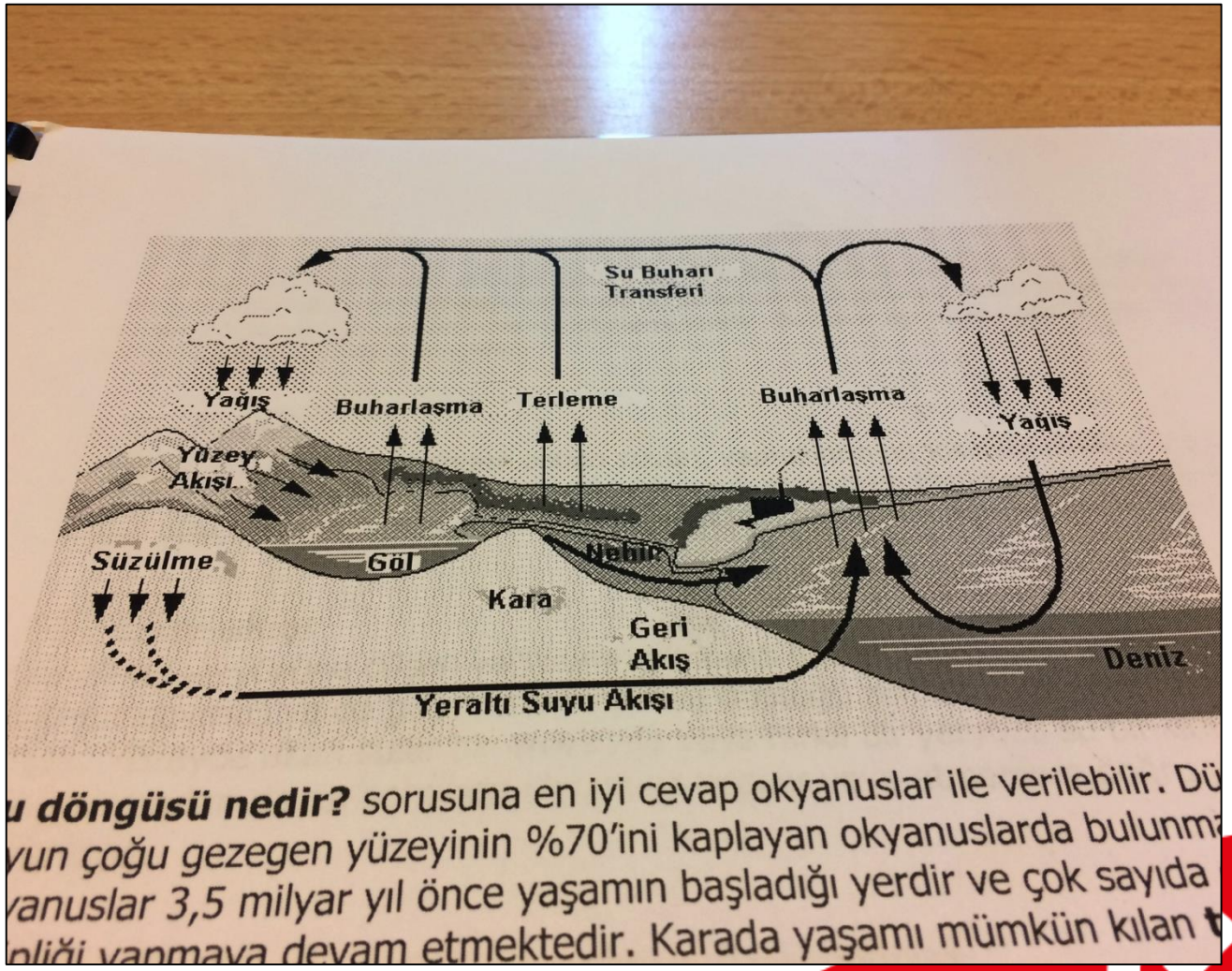

u döngüsü nedir? sorusuna en iyi cevap okyanuslar ile verilebilir. Dü
yun çoğu gezegen yüzeyinin %70'ini kaplayan okyanuslarda bulunma
yanuslar 3,5 milyar yıl önce yaşamın başladığı yerdir ve çok sayıda
nliği yapmaya devam etmektedir. Karada yaşamı mümkün kılan t

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Woordenschat
Leerling 6de leerjaar :

“Het heeft mij geholpen als ik mijn thuistaal gebruikte omdat ik gewend ben om mijn taal te gebruiken en dat ik in mijn taal veel meer woorden ken.”

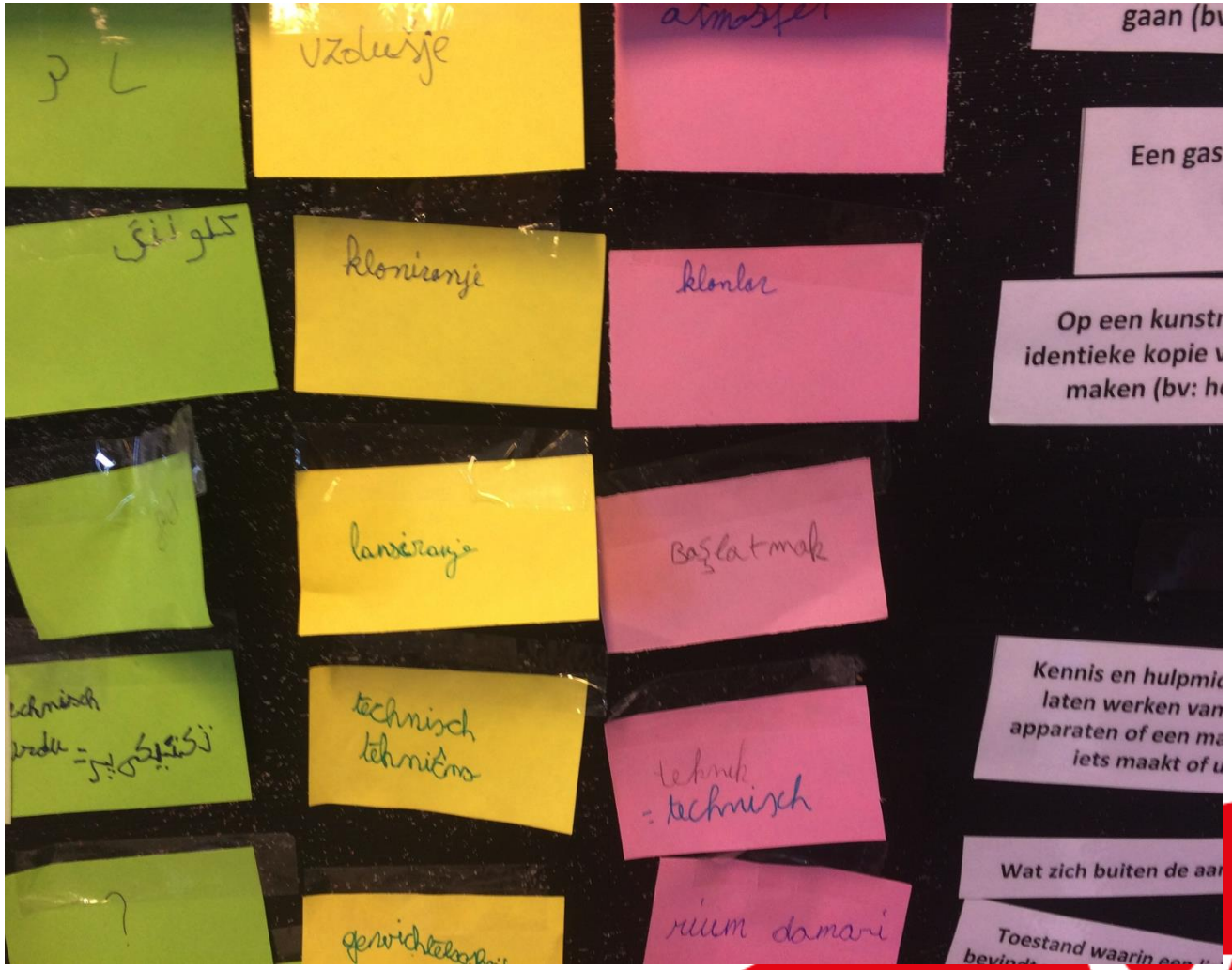

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Woordenschat
Leerling 6de leerjaar :

“Ik zou graag gedurende alle lessen mijn thuistalen gebruiken omdat het in het Nederlands moeilijk is en in mijn thuistaal is het gemakkelijker.”

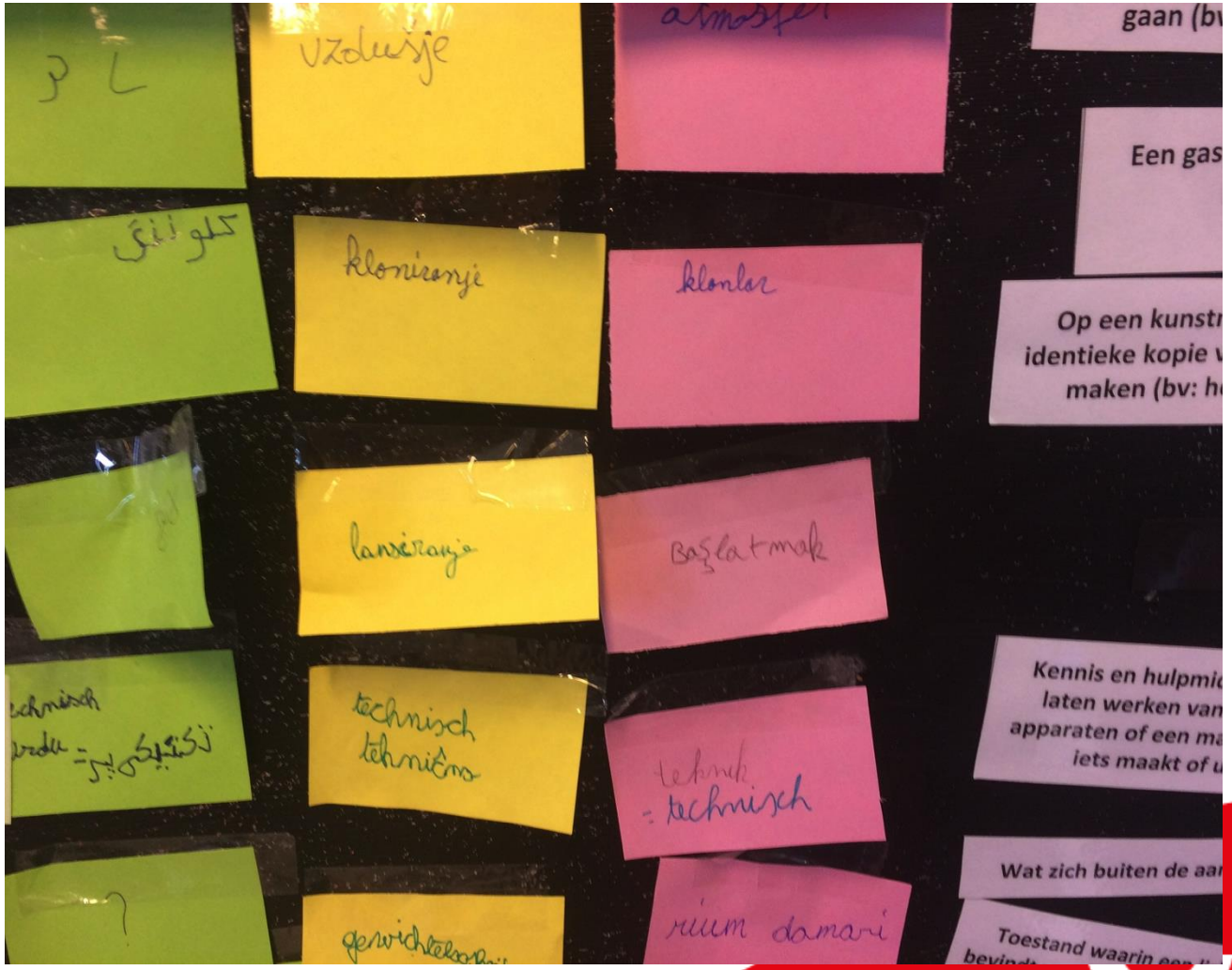

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Bibliografie

Agirdag, O., & Kambel, E. (Red.). (2018). *Meertaligheid en onderwijs*. Amsterdam: Boom Uitgevers.

Chumak-Horbatsch, R. (2012). *Linguistically appropriate practice. A guide for working with young immigrant childeren*. North York: University of Toronto Press.

Frijns, C., & Sierens, S. (2011). *'t Is goe juf, die spreekt mijn taal! Wetenschappelijk rapport over talensensibilisering in de Vlaamse onderwijscontext*. KULeuven/UGent.

Garcia, O. & Wei, L. (2014). *Translanguaging. Language, bilingualism and education*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Gielen, S. & Isçi, A. (2015). *Meertaligheid: een troef! Inspirerend werken met meertalige kinderen op school en in de buitenschoolse opvang*. Kalmthout: Abimo.

Hélot, C., Frijns, C., Van Gorp, K. et al. (Eds.). (2018). *Language awareness in multilingual classrooms in Europe. From theory to practice*. Boston/Berlin: Walter de Gruyter.

Jonckheere, S., De Doncker, H., & De Smedt, H. (2009). Talen op een kier. Mechelen: Plantyn.

Martin-Jones, M., Blackledge, A., & Creese, A. (eds.). (2015). *The Routledge handbook of multilingualism*. New York: Routledge.

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Bibliografie

Metrotaal [Website]. Geraadpleegd op 12 februari 2019 via http://www.metrotaal.be

Pulinx, R., Van Avermaet, P., & Agirdag, O. (2017). Silencing linguistic diversity: the extent, the determinants and consequences of the monolingual beliefs of Flemish teachers. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 20(5), 542-556.

Van Avermaet, P. (2015). Waarom zijn we bang voor meertaligheid? *Levende Talen Magazine*, 102(7), 6-10.

Van Avermaet, P., Agirdag, O., Slembrouck, S., Struys, E., Van de Craen, P., Van Houtte, M., De Backer, F., Mertens, C., Van Biesen, L., Van Hulle, E. (2016). MARS: *Meertaligheid Als Realiteit op School. Onderzoek in opdracht van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming*. Brussel: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

Van den Branden, K. (2010). *Handboek taalbeleid basisonderwijs*. Leuven/Den Haag: Acco.

Van Praag, L., Sierens, S., Agirdag, O., Lambert, P., Slembrouck, S., Van Avermaet, P., Van Braak, J., Van De Craen, P., Van Gorp, K., Van Houtte, M. (2016). *Haal meer uit meertaligheid. Omgaan met talige diversiteit in het basisonderwijs*. Leuven: Acco.

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL